

Škandal!

V nedeljo, 25. t. m., so po vsej državi slovesno obhajali 20-letnico osvoboditve izpod fašističnega in nacističnega jarma. Na vseh proslavah, ki so jih priredili tako v mestih kot v najbolj zakotnih vaseh in naseljih, so slavnostni govorniki vseh svetovnih nazorov in političnih prepričanj, razen seveda fašistov, poudarili in ponovno priklicali v spomin predvsem ideale odpora.

Podobne proslave so bile tudi v naših krajih. Prav tu pa se je ta dan zgodilo nekaj, česar ne moremo drugače opredeliti kot za nezaslišan škandal. Gre, kot naši bravci z lahkoto uganejo, za dogodek v Miljah, kjer bi morali odkriti spomenik padlim bojevnikom v osvobodilni vojni iz miljske občine, a je odkritje spomenika dejansko izostalo, ker je na spomeniku vklesan tudi napis v slovenskem jeziku. Sklicujoč se na določene birokratske predpise iz fašistične dobe je tržaški prefekt naročil policiji, naj sporoči organizatorjem proslave, da se spomenik sicer lahko odkrije, vendar mora ostati napis prekrit.

Povsem razumljivo in naravno je, da v takih okoliščinah sploh ni moglo biti slovesne proslave, ker bi to pomenilo grobo žalitev za vse žrtve nacifašističnega terorja, zlasti pa žalitev tistih slovenskih prebivalcev miljske občine, ki so darovali svoja življenja za ideale svobode in demokracije, katere neodtujljiva vrednota je tudi in predvsem pravica do svobodne uporabe materinega jezika v javnosti. **In resnica je, da je bilo 60 odstotkov padlih v osvobodilni vojni iz miljske občine slovenske narodnosti.**

Škandal v Miljah je vzbudil in vzbuja v vsej slovenski javnosti val nepopisnega ogorčenja, ki je tem večje zlasti spričo izrazito rasističnih argumentov, s katerimi določeni italijanski krogi (kot na primer polkovnik Fonda Savio, predstavnik bivšega tržaškega CLN) skušajo zagovarjati in upravičevati prepoved slovenskega napisa na spomeniku.

Vsem tem ljudem povemo, da so se slovenski in tudi italijanski bojevniki za svobodo odločili za upor kljub in v navzkrižju z obstoječimi birokratskimi predpisi, kajti če bi nanje računali ali čakali na njihovo spremembo, bi Hitler in Mussolini še danes vladala pri nas in drugod v Evropi.

Od nadaljnjega razpleta in zlasti rešitve miljskega primera bo tudi odvisno, kako se bodo razvijali odnosi med tu živečima narodnostima. Jasno je namreč, da Slovenci in zlasti njihove politične organizacije ne morejo in ne bodo odstopile od svojih stališč glede dvojezičnega napisa na spomeniku v Miljah. Zato naj italijanske stranke, zlasti vladne, prevzamejo nase odgovornost za vse posledice, ki bodo neizogibno nastale v vsem tukajšnjem političnem in upravnem življenju, če bodo dopustile, da se tako grobo tepta eden zmed idealov odporniškega gibanja, za kar je steklo toliko slovenske krvi.

NAŠA ENAKOPRAVNOST spričevalo italijanske demokracije

Ob 20-letnici osvoboditve je bila po vsem ozemlju Furlanije-Julijske krajine vrsta slovenskih proslav. Takšna svečanost je bila tudi v nabrežinski občini. Spored proslave, ki jo je organiziral občinski odbor, je obsegal polaganje vencev na spomenike padlim v osvobodilni vojni in izredno sejo občinskega sveta, ki je sklenil, da se trg pred županstvom poimenuje po padlih za svobodo. Sledila je proslava v dvorani občinskega sveta, na kateri sta poleg župana D. Legiše kot slavnostna govornika nastopila predsednik deželnega sveta dr. De Rinaldini in deželni svetovavec dr. Jože Škerk. Nato so udeleženci odšli na trg pred županstvom, kjer je po odkritju posebne marmornate plošče župan proglasil, da se trg odslej poimenuje po padlih za svobodo. V prostorih županstva je bil nato sprejem za svetovavce, povabljenca in za občinstvo.

Na tem mestu objavljam nekaj misli, ki jih je na slavnostni seji podal deželni svetovavec dr. Škerk in ki po našem lepo tolmačijo čustva primorskih Slovencev ob spominu na odporniško gibanje.

Okoliščina, da mi je izkazana čast, da smem spregovoriti na tem mestu ob priliki počastitve dvajsetletnice odpora kot predstavnik slovenske narodnostne skupnosti, mi navdihuje poudarek predvsem na dveh momentih. Prvi moment se ponuja sam od sebe kot naravna dopolnitev k nastopu italijanskega sogovornika: zadeva namreč specifični značaj, ki ga je pojav odpora, ki je vzdignil celotno Evropo proti nacifašizmu, zadobil pri slovenskem narodu na tem ozemlju.

Odpor, ki se je v njem slovenski narod z množičnostjo, s katero se ne da primerjati nič v njegovi zgodovini, vzdignil proti binomu fašistični snopkljukasti križ, ni bil samo vstaja proti mitu, ki je lote! reducirati neki človeški kolektiv v sistem gumbov v velestroju tiranije. Nacifašizem je namreč atentiral več kot na svobodo Slovencev: nacifašizem je razkril Slovcem svoj izvirni nihilistični poklic: zanje je pomenil kratkoma!o nepreklicno obsodbo na kolektivno narodno smrt, ki naj bi njihov nacionalni trikot med Alpami, Panonijo in Jadrantom povsem izbrisala, za setev novih pokolenj mussolinijevsko-hitlerjanskega novega reda.

In medtem ko je Mussolinijev fašizem vsaj na videz omejil svojo raznarodovalno perspektivo na neko sicer do kraja brutalno, a vendar časovno pogojeno asimilacijo, je hitlerjanska doslednost z isto natančnostjo, s katerim je vnaprej odkazala judovskim ostankom otok Madagaskar, odpisala slovenskemu narodu puščavo barak ob Črnem morju.

S tem ne bi hotel podcenjevati usodnosti, ki jo je nacifašizem pod krinko poveščanja njih narodnega bistva vsilil svojim lastnim narodom: saj je s tem, da je dokazal, da nacionalizem ne more biti v globji inštanci nikoli resnično nacionalen, demantiral sam sebe v svojem najbolj dekla-

riranem principu. Demanti, ki je prišel do pošastnega izraza v zadnjem ukazu Hitlerja, ki je v zadnjih dneh Kanclerske palače ukazal likvidirati svoj lasten »Herrenvolk«. Demanti, ki ga je dal sam Mussolini, ko je potem, ko je skozi dvajset let paradiral na odru Evrope v svojem nadutem imperialnem slogu, prenesel, da je ob Gardskem jezeru postal pohlevna senca nekega nemškega po'kovnika. Vendar pa se ta usodnost, ki je v Nemčiji postavila na grmado knjige Thomasa Manna in pregnala iz Italije Fermija, ne da meriti z usodnostjo, ki je zadela slovenski narod. Zato je tudi odpor tukajšnjih Slovencev — ne samo odpor neke elite, ampak celotnega narodnega subjekta tja do množice — za dvajset let starejši. Po ognjeni uverturi na Oberdankovem trgu leta 1920 se Slovenci od Trig'ava do morja, od Postojne do Brd, bori s smrtjo v vsej svoji ekstenčni fronti od šole do cerkve, ne da bi bila njegova človeška integriteta spoštovana niti v svincu črk na njegovem grobu. Zato mu pomeni potem, ob novi zgodovinski emergenci, ko vihar zajame p'anet, odpor le potencirano ekstazo smrti, ko ga ni zgiba več v njegovem bivanju, da ne bi bil ilegalen. Lahko rečemo, da z letom '41 stopi v ilegalo celo kraško kamenje. Zato ta zgodovinski datum pomeni za Slovence ne samo potrditev svobode, ki jih je stala reko krvi, ampak doslej največjo legitimacijo, kar mu jih je kdajkoli dala zgodovina, njegove eksistence, da v novi bratski odprtosti do sosedov še dalje zaseda čudežni vrt med Panonijo in Jadrantom.

Dovolite mi, če bo drugi moment, ki ga bom poudaril, manj splošen, osebnejši, vezan kakor bo na generacijsko perspektivo. Slovenski govornik, ki tu nastopa, spada namreč prav v tisti rod, ki bi moral v perspektivi Mussolinijeve bodočnosti predstavljati prvi val v avantgardi pretopljenega in pojaničarjenega naroda. In zdaj mu je v ponos izjaviti, da zvestoba, ki mu ni dala, da bi se za katero koli ceno odtujil temu, kar je eden aposto'ov našega naroda, Janez Evangelist Krek, imenoval »seme izkrvavelega naroda«, mu prav tako ni dala, da bi v raznarodovalcu identificiral pristnega predstavnika italijanskega naroda, tako da bi v prav tako rasistični ekskluzivnosti zavrnil vse, kar ni njegovo. Nasprotno, lahko z odprtim srcem reče, da je do danes ostal ljubeče odprt vsemu, kar je dal italijanski narod velikega človeštvu, od Danteja preko Garibaldija pa do Janeza XXIII.

Praznik dvajsetletnice osvoboditve: more imeti za intelektualca takšna proslava na teh tleh kakšen več kot folklorni uradno -

RADIO TRST A

• NEDELJA, 2. maja, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.06 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.00 Slovenske ljudske pesmi; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Otroka kapitana Granta«. Napisal Jules Verne, prevod in dramatisacija Deza Kraševca. Drugi del; 12.00 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. Urednika Mitja Volčič in Dušan Cerne; 15.30 »Crv na ministrstvu«. Igra v treh dejanjih in petih slikah, napisal Dino Buzati, prevedla Nada Konjedić. Igra RO., režira Jože Peterlin; 18.30 Kino, včeraj in danes, pripravil Sergij Vesel; 20.30 Iz slovenske folklorne - Niko Kuret: »Pratika za prvo polovico maja«; 21.00 Vabilo na ples; 22.10 Programska glasba.

• PONEDELJEK, 3. maja, ob: 11.45 Naš juke-box; 12.15 Niko Kuret: »Pratika za prvo polovico maja«; 13.30 Melodije iz revij in glasbenih komedij; 17.20 Širimo obzorja: »Zgodovina Devinskega gradu«, napisala Mara Kalan; 18.00 Ne vse, toda o vsem - poljudna radijska enciklopedija; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.15 Plošče za vas: 29. quiz oddaja; 21.00 Giuseppe Verdi: »Bitka pri Legnanu« opera v štirih dejanjih.

• TOREK, 4. maja, ob: 11.5 Italijanski akvarel; 12.15 Pomenek s poslušavkami; 17.20 Italijanščina po radiju; 19.15 Dante Alighieri: »De vulgari eloquentia«, pripravil Boris Tomažič; 20.35 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi; 22.00 Slovenske novele - Milan Pugelj: »Zimska pot«; 22.55 Komorna glasba v začetku dvajsetega stoletja.

• SREDA, 5. maja, ob: 11.35 Radio za šole (za I. stopnjo ljudskih šol); 12.15 V Trstu pred sto leti; 13.30 Prijetna srečanja, izbor motivov in izvjavcev; 17.25 Radio za šole (za I. stopnjo ljudskih šol); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.15 Higiena in zdravje, pripravil dr. Rafko Dolhar; 21.00 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.45) Knjižne novosti - Franc Jeza: »Veno Pilon in njegova knjiga „Na robu“«.

• CETRTEK, 6. maja, ob: 11.45 Neapeljski motivi; 12.15 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danilo Lovrečič; 17.20 Italijanščina po radiju; 17.35 Iz albuma lahke glasbe, pripravila Susy Rim; 18.30 Glasbena oddaja za mladino, pripravil Dušan Jakomin; 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti - Vinko Beličič: »Prešernove zadnje ure«; 21.00 »Voda«, veseloigra v treh dejanjih, napisal Joža Vombergar. Igra RO., režira Jože Peterlin; 22.45 Skladatelj Furlanije-Juljske krajine.

• PETEK, 7. maja, ob: 11.35 Radio za šole (za II. stopnjo ljudskih šol); 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Slovenski solisti; 19.15 Italija in južni Slovani v letih 1848-1918; 20.35 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj; 21.00 Koncert operne glasbe. V odmoru (približno ob 21.30) Znanost in tehnika - Slavko André: »Človek izven vesoljskih ladij«.

• SOBOTA, 8. maja, ob: 11.45 Vokalni in instrumentalni solisti; 12.15 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi; 15.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste; 17.00 Pevski zbori Furlanije-Juljske krajine; 17.20 Drugi Vatikanski koncil. Poročila in komentarji; 17.30 Pisani balončki. Radijski tednik za najmlajše. Pripravila Graziella Simoniti; 19.15 Družinski obzornik; 20.35 Teden v Italiji; 20.45 Zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta, vodi Ubald Vrabec; 21.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danilo Lovrečič; 21.00 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 2. maja, nedelja: Živana, Atanazij
- 3. maja, ponedeljek: Aleksander, Laska
- 4. maja, torek: Florijan, Cvetka
- 5. maja, sredo: Miran, Irenej
- 6. maja, četrtek: Janez, Mladen
- 7. maja, petek: Stanko
- 8. maja, sobota: Miha, Miša

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

DIALOG Z ATEISTI

Papež Pavel VI. je ustanovil sekretariat za nevernike, kateremu je postavil na čelo dunajskega kardinala Königa. V razgovoru, ki ga je imel z uredniki dunajskega cerkvenega glasila »Wiener Kirchenzeitung«, je kardinal König izjavil, da je ta sekretariat zadnji izmed treh, ki se jih lahko označi za sad sedanjega koncila. Obstajajo trije sekretariati: prvi za nekatoličane, drugi za nekristjane in najnovejši za nevernike. Ta korak bomo laže razumeli, če si predočimo to, kar je Pavel VI. povedal v encikliki »Ecclesiam suam«. Gre namreč za to, da se vzpostavijo odnosi z drugače mislečimi, da se stopi iz lastne hiše ter da se išče možnost srečanja z drugače mislečimi, ne glede na stopnjo oddaljenosti. V tem primeru gre za najbolj oddaljene.

Smisel sekretariata je predvsem dušnopastirskega značaja. Cerkev ne nameva s tem sekretariatom začetni boja z ateizmom in neverniki, ampak hoče poiskati vse možnosti, ki bi v svetu, ki postaja vedno bolj eno, zagotovile življenjski prostor veri, v tem primeru katoiški veri. V modernem svetu bo skušala to doseči s pomočjo osebnih stikov in predvsem z duhovno tekmo. Gre za to, da se odpravi sovraštvo tam, kjer se le to še vedno poslužuje verskih ali protiverskih sredstev.

Danes vemo, je poudaril kardinal König, da se proti idejam ne moremo boriti z orožjem, ampak da je možno razjasniti nasprotja samo z duhovnimi napori. Naloga sekretariata je, da stori potrebne korake na kulturnem in dušnopastirskem področju, da vskladi že obstoječe iniciative, da bi lahko pripravil možnost srečanja in duhovne tekme z ateizmom po naslednjih vidikih:

1. srečanje z ateizmom, ki je kot nereligioznost karakterističen za našo dobo;
2. srečanje z doktrinarnim ateizmom, v kolikor pač še nastopa v organizirani obliki;
3. duhovna tekma s stvarno delujočim ateizmom, ki tvori podlago državnim ciljem (Staatsraison) in ki vidi v veri sovražnike, ali pa oviro socialnemu razvoju, zaradi česar jo je treba odpraviti.

Ker ateizem odklanja vse oblike vere, je jasno, da bo treba pritegniti k sodelovanju vse tiste, katerih prepričanje je v nasprotju z ateističnim. Zelo verjetno je, da bodo k temu povabljeni ne samo protestantski in pravoslavni predstavniki, ampak tudi predstavniki islama.

Središče delovanja in sedež sekretariata bo v Rimu. Na Dunaju se bo kardinal König le povezal z nekaterimi strokovnjaki, ki bodo pazili na razvoj zaupane mu naogge. V priložnostnih razgovorih in diskusijah bo obdelal konkretna vprašanja, ne da bi zaradi tega moral ustanoviti na Dunaju še poseben sekretariat. Ostal bo namreč še vnaprej dunajski nadškof. Delo se je pravzaprav začelo, predvsem iskanje primernih sodelavcev.

Na koncu intervjuja je kardinal König omenil, da ga ustanovitev tega sekretariata ni presenetila. S tem so se ukvarjali že dalje časa. Kljub temu pa vendar predstavlja presenečenje, ker ni kazalo, da ga bo papež ustanovil tako hitro.

◇◇◇

Na novo ustanovljeno vatikansko tajništvo za ateiste bo ta teden - kot je bilo

javnostno - prvič navezalo oficije ne stike s približno sto komunističnimi teoretiki iz Poljske, Madžarske, Češkoslovaške in Vzhodne Nemčije. Ta teden - in sicer 29. aprila - se bo namreč začelo v Salzburgu zborovanje, ki ga je organizirala avstrijska Pavlova družba in na katerem se bo zbralo poleg omenjenih komunističnih ateistov tudi okrog 130 krščansko mislečih osebnosti, med njimi trije vatikanski teologi. Na zborovanju se bodo ukvarjali bolj s teoretičnimi kot s praktičnimi vprašanji. Skušali bodo odkriti socialna in religiozna polja, na katerih bi lahko krščanstvo in marksizem našla skupen teren.

V. V.

Titovi razgovori

Predsednik Tito se je podal po obisku v Alžiriji, kjer sta oba z Ben Bello v več govorih odločno zavzela stališče proti ameriški politiki v Vietnamu in vzbudila nevoljo ameriškega predstavnika, na uradni obisk v Egipt. Tja je odpotoval z letalom. Tudi v Nasserjem je imel Tito politične razgovore. Ta ga je obvestil predvsem o stališču arabskih in afriških držav do trenutno najakutnejših svetovnih problemov. V Titovem spremstvu sta tudi Miha Marinko in novomenovani zunanji minister Marko Nikezić. Dosedanji zunanji minister Koča Popović je bil izvoljen za poslanca in se je moral zato odpovedati svoji ministrski funkciji.

Na špansko-portugalski meji so našli trupli izginulega generala Delgada, Saazarjevega nasprotnika, in njegove tajnice. Ni še ugotovljeno, če ju je ubila portugalska policija.

Naša enakopravnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

retorični smisel, še posebno v času, ko se svet čedalje bolj manjša v eno samo lupino usode, če svoje perspektive ne divgne iznad krvi k duhu, iznad narodnosti k človečnosti, iznad posebnosti k totalnosti.

Praznik, ki bo ostaj folk'ora, če ne obeh sosednih narodov navdihoval k temu, da to lekcijo, ki sta jo oba prebrala na najbolj krvavi strani zgodovine, preneseta iz občasnih zunanjih manifestacij v življenje: k čedalje bolj človeški stvarnosti v upravi, v usklajevanju pravic in dožnosti, v priznavanju eksistenčne pravice sosedu. In človeku, ki se spominja zadnjih slavij pokopanega mita prav v tem poslopju, ki še diha svoj vaški liktorski sog je danes v zadoščenje, da vidi zbrane tukaj ljudi, zastopnike dveh sicer antipodnih gledanj na svet, ki pa ta mit krvi radikalno izključajeta: saj kri ne bi smela eksistirati ne za Kristusa ne za Marksa.

In kot zastopnik prebivalstva, ki je dalo prav v tej občini za stvar svobode skoro sto mrtvih in več požganih vasi, hočem videti v tem slavju predvsem potrdilo, da je zgodovina dokončno razsodila pravico Slovencev k življenju. In kot njihov zastopnik moram pibiti, da bo slovenska narodna skupnost ocenjevala kvaliteto demokracije, v katero je vključena, predvsem po tem, koliko ji bo dano živeti v tisti odrasli polnovrednosti, ki si jo je s čezmernim deležem prelite krvi priborila.

Nemški katoličani in nacionalsocializem

Müchenski nadškof in kardinal Julius Döpfner je priredil pred kratkim sprejem na čast komisiji za sodobno zgodovino pri Katoliški akademiji v bavarski prestolnici, ki je objavila isti dan v posebni knjigi vse dokumente in note, ki sta si jih izmenjala Vatikan in nacistična vlada od leta 1933 do 1937. (Naslednji zvezek z dokumentacijo njunih odnosov v nadaljnjem razdobju bo kmalu sedit.) Ob tej priložnosti je dal kardinal nekaj zanimivih izjav za javnost. Rekel je med drugim: »Glede let od 1933 do 1945 se Cerkev ne boji objave dokumentov in ugotovitev zgodovinskih raziskav.«

Kardinal Döpfner je tudi izjavil: »Danes, v času Vatikanskega koncila, ni Cerkev nič bolj tuje od tega, da bi hotela samo sebe proglasiti za sveto. Ona pozna svoje meje.« Glede njenega razmerja do »Tretjega Reicha« je dejal: »Cerkev je že od vsega začetka vedela in to tudi povedala, da so pokazali posamezni katoličani, njeni glasniki in cerkvene organizacije v tistih letih človeške šibkosti, kakor so spadale v vseh dobah k poti Cerkve.«

O delu katoliške komisije za sodobno zgodovino, ki je na tihem delovala od leta 1962 in katero so podpirale vse nemške škofije, je izjavil kardinal, da »služi resnici«. Pri tem je kritiziral tendenčna poročila o zadržanju katoliške Cerkve do nacionalsocializma, ki se zadnje čase spet pojavljajo v Nemčiji, in dejal: »Zgodovina bo nekoč ostreje obsodi a načine, s katerimi so letos poročali o poti Cerkve med letoma 1933 in 1945, kakor pa zadržanje škofov in katoličanov v nacionalsocialističnem času.«

Predsednik katoliške znanstvene komisije za sodobno zgodovino, prof. Konrad Repgen iz Saarbrückena, pa je ob tisti priložnosti poudaril, da so tisti, ki kritizirajo Cerkev zaradi njenega dozdevno premalo odločnega zadržanja do nacionalsocialističnega režima, pristranski, ker objavljajo samo tisto dokumentacijo, o kateri mislijo, da podpira njihove trditve, kot n. pr. Friedländer v knjigi »Pius XII. und das Dritte Reich«. Opozoril je tudi, da se javnost premalo spominja samih katoliških priznanj o krivdi kristjanov v »Tretjem Reichu«, ter je v tej zvezi spomnil na takomenovano Fu'dajsko pastirsko pismo nemških škofov z dne 23. avgusta 1945, v katerem je bilo rečeno: »Mnogi Nemci tudi iz naše, katoliške Cerkve so se dali omamiti od lažnega nauka nacionalsocializma... Mnogi so postali celo zločinci.« Osebo krivdo katoličanov v času od leta 1939 do 1945 je naglasil svoj čas tudi predsednik Nemškega katoliškega dneva 1948 v nekem svojem govoru.

Pred totalitarnim režimom, kakor je bil Hitlerjev, z njegovo silovito propagandno močjo in sredstvi zapeljevanja, pa tudi nasilja, je marsikdo omahnil, celo mnogi ugledni znanstveniki, ki so n. pr. podprli njegove rasistične in pravne teorije, pa tudi mnogi, tudi vodilni nemški katoličani. Toda videti je, da imajo nemški katoličani pogum, da svojo krivdo priznavajo. Iz takega moralnega poguma in volje do prerojenja pa edino lahko zraste nekaj boljšega.

Dejstvo pa je, da je bilo tudi mnogo takih nemških katoličanov, ki so se upirali nacionalsocializmu, in nekateri se niso ustrašili nasilja ter so svoj odpor in obsod-

bo nacističnih zmot tudi javno pokazali. Med njimi ni manjkalo duhovnikov in škofov. Eden izmed njih je bil škof v Paderbornu v Westfaliji, ki ga je papež letos povzdignil za kardinala in ki je prebil mnogo časa v koncentracijskih taboriščih, od česar si še vedno ni popo noma opomogel. Mnogo nemških duhovnikov in laikov je pretrpelo mučeniško smrt zaradi svojega protinacističnega prepričanja, bodisi v taboriščih, ječah ali na moriščih. O tem se v Nemčiji sami, pa tudi drugod vse pre malo govori in piše. Svet je navajen iskati tudi pri nemških katoličanih samo sodgovornost za krivdo, prerad pa spregleda tisto, kar nemške in sploh vse katoličane postavlja v lepšo in častnejšo luč.

Kardinal Döpfner je imel na Belo nedeljo mašo in pridigo v novem samostanu karmeličank »Heilig Blut« (Sveta kri) v Dachau in je ob tej priložnosti tudi sprejel v red prvo novinko tega samostana. Samostan je bil ustanovljen v Dachau v znak

zadostitve za strašne nacistične zločine, ki so se dogajali tam v času Hitlerjeve vladavine, zlasti od prevzema oblasti po hitlerjancih do prvih vojnih let.

Spor zaradi napisa

Dvajseta obletnica odporniškega gibanja je zanela spor med Južnotirolsko ljudsko stranko in italijanskimi strankarskimi organizacijami, ki so pripravljale spominske slavnosti. V pripravljalnem odboru so meli tudi Južni Tiroci svoje zastopnike. Ti so se pa po enomesečnih pogajanjih umaknili iz odbora in so odrekli sodelovanje pri proslavah v Bocnu.

Kot vzrok so navedli, da je bila odbita njihova zahteva, naj se izbriše del napisa na spomeniku Zmage, ki stoji na glavnem (bocenskem) trgu. Latinski napis vsebuje tudi besede: »Od tu bomo druge izobrazevali v jeziku, v zakonih in umetnostih«. Predstavniki Južnotirolske ljudske stranke so izjavili, da je ta napis žaljiv za nemško govorečo manjšino. Obenem so tudi zahtevali, naj se spremeni ime Trg zmage. Odbor je obe zahtevi odbil.

SPENT - veliko športno doživetje

Slovenija je gostila v preteklosti že več velikih in pomembnih športnih prireditev, toda letošnje 28. svetovno namiznoteniško prvenstvo — SPENT — je bilo največje, kar so si jih lahko Slovenci ogledali doma.

Prvenstvo so zaključili po desetih dneh velikih borb v soboto. Nobenega dvoma ni, da je vsestranski obračun prvenstva ne le pozitiven, ampak celo tako ugoden, kot so si ga morda pred nekaj tedni lahko želeli le največji optimisti.

Pričnimo pri dvorani sami, kjer so se odvijale velike borbe z belo žogico. Stavba je — enostavno povedano — izredna. Stoji sredi čudovitega Bloudkovega športnega parka in je po mnenju vseh ne le najboljša v Jugoslaviji, ampak verjetno celo v Evropi. Znotraj je 100 metrov dolga, 35 široka in dobrih 11 metrov visoka. Urejena je tako, da jo z vmesno steno preuredijo v dve dvorani, ki lahko služita več kot ducatu športov, med katerimi je tudi drsanje, saj se bo prav v tem prostoru čez leto dni odvijalo tudi svetovno hokejsko prvenstvo. Dvorana ima namreč naprave za izdelovanje umetnega ledu. V stavbi so odlični pogoji za delo časnikarjev, kakor le malokje po svetu. Na razpolago so številne kabine, teleprinterji, pisalni stroji, telefonske in telegrafске naprave, katere oskrbuje posebni poštni urad, itd. Ne manjkajo seveda niti pomožni prostori, kot okrepčevalnice, ambulante, slačilnice, upravne pisarne itd. Pred dvorano pa je prostora za parkiranje 1.600 avtomobilov, tako, da se lahko večina gledalcev pripelje z lastnim vozilom na tekmovanje. V dvorani je namreč na tribunah (večje dvorane) 6.738 sedežev, vendar pa je skupno s stojišči možno spraviti pod streho tudi 11.000 gledalcev. In še en podatek: dvorano so zgradili v 6 mesecih.

V superlativih je treba govoriti tudi o organizaciji. Potek prvenstva je bil začrtan že mesece v vseh potankostih in nič ni bilo prepuščeno slučaju. Zato je vse teklo brez najmanjšega zatika. To pa nikakor ni samo ob sebi umevno, če pomislimo, da je bilo na SPENT-u 573 udeležencev tekmovanj, ki so nastopali v 10 različnih disciplinah, razen tega pa je bilo tudi nekaj sto časnikarjev, radijskih in televizijskih napovedovalcev, fotoreporterjev in drugih. Da je tekmovanje potekalo v redu so prireditelji iz večje skupine kandidatov izbrali in strokovno usposobili 130 sodnikov, od katerih je vsak že pred prvenstvom opravil »za trening« 80 ur sojenja. V veliki dvorani se je prvenstvo odvijalo istočasno na 20 mizah, od koder so po telefonu sproti sporočali rezultate v posebna središča, od koder so jih posredovali velikemu semaforju na steni, tiskarni, ki je dnevno natisnila do 30 izdaj posebnih biltenov itd. Vse to življenje prvenstva je vzdrževala posebno izučena ekipa 150 oseb, ki je svoje delo opravila res zadovoljivo.

Izredno natančnost in načrtanost priprav na prvenstvo je bilo videti še iz drugih podrobnosti. Prireditelji so natisnili več številč razkošno opremljenih biltenov v angleščini, v kateri je bilo poleg podatkov o prvenstvu zabeleženih tudi mnogo podrobnosti o Sloveniji in Slovencih, Ljubljani, naši preteklosti, turistične zanimivosti itd. Izdelane so bile lične značke, ki so preplavile v preteklih dneh Ljubljano. Po vsej Sloveniji so velike reklamne table pričevale, da je v Ljubljani pomemben športni dogodek. Vsa Ljubljana je bila okinčana z zastavami SPENT-a. Velik znak je bdel nad mestom z gradu. Na razstavišču je bila razstava športnih znamk. V počastitev prvenstva so organizirali skoraj vsak dan kulturne prireditve, potovalne agencije so pripravile posebne turistične izlete, časopisi so izhajali v posebnih izdajah in radio ter televizija sta imela posebne oddaje. Skratka: SPENT in Ljubljana sta bila v preteklih dneh eno.

Če si na kratko ogledamo še tehnične uspehe, potem nam ne preostane drugo, kot da ugotovimo, da so v glavnem obveljala predvidevanja: Kitajci so še vedno svetovna velesila št. ena in so svoje položaje morda še bolj utrdili, zlasti pri ženskah. Drugi narodi se sicer precej hitro uče vrhunskih prvin te igre, vendar so Kitajcem trenutno lahko nevarni le Japonci.

Izmed ostalih nas najbolj zanima, kako so se odrezali Italijani in Jugoslovani. Italijani: slabo! Tako slabo, da so na sredi prvenstva kar sami spoznali, da ne sodijo na tako kakovostno prireditve. Svoja srečanja so povečini predali brez boja in jo popihali domov. Zasedli so zadnja mesta na svetu.

Dosežki Jugoslovanov pa so bili presenetljivi. Morda so letos skupno dosegli največji uspeh v svoji zgodovini. Res sta bila leta 1954 Dolinar in Haranzogo svetovna vrvaka, vendar pa je ta šport tehnično tako napredoval, da so danes nižje uvrstitve verjetno več vredne in težje dosegljive.

Jugoslavija je bila v ekipnem tekmovanju četrta. Korpa in Vecko sta se v dvojicah uvrstila med osem najboljših na svetu, s čemer sta bila prva Evropejca. Velik uspeh pa je zabeležila tudi 21 letna uradnica iz Ljubljane Cirila Pirc, ki se je med posameznicami uvrstila v prvo šestnajstoro. Skratka, jugoslovanski tekmovalci so dokazali, da sodijo danes — takoj za Azijci — v sam svetovni kakovostni vrh namiznega tenisa.

Po vsem tem sar smo povedali, lahko torej še enkrat potrdimo, da je letošnji SPENT uspel vsestransko dobro. S tem pa je že tudi dano poročilo, da bo odlično uspela tudi naslednja velika ljubljanska športna prireditve, namreč svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

S Tržaškega

PROTESTNA IZJAVA SVETA SLOVENSKE SKUPNOSTI

V soboto so slovesno proglasili staro tržaško »rižarno«, katero so nacisti spremenili leta 1944 v tovarno smrti, za nacionalni spomenik.

V nedeljo bi bili morali odkriti tudi spomenik padlim osvobodilnega gibanja v Miljah, toda razne šovinistične intrige so preprečile odkritje, ker ima spomenik tudi slovenski napis, saj je bila večina padlih slovenske narodnosti. Polemike o tem še ni konec.

Resolucija Slovenske skupnosti

Svet Slovenske skupnosti je na seji dne 24. 4. 1965 z zadovoljstvom ugotovil, da je tržaška občinska uprava počastila nekatere padle protifašiste s tem, da je imenovala razne ulice z njihovimi imeni. Ta pobuda je vse hvale vredna, ker pomeni valorizacijo vrednot protifašističnega in protinacističnega gibanja. Kljub priznanju, ki ga zasluži takšna pobuda, pa mora Svet Slovenske skupnosti z obžalovanjem ugotoviti, da med imeni, ki jih je občinski odbor predlagal, ni niti enega padlega slovenskega protifašista. To je odbor storil, čeprav so domači in mednarodni javnosti dobro znani junaški in odločni boji Slovencev v Trstu proti nacifašizmu ter njihove neštivilne žrtve za zmago narodnostnih pravic in demokracije. Svet pripominja, da so slovenski predstavniki v tržaškem občinskem svetu že večkrat zahtevali imenovanje ulic po slovenskih protifašistih in kulturnih osebnostih.

Dejanje tržaške občinske uprave pomeni preziranje duha odporniškega gibanja, ki se je borilo za pravice vseh narodov in slojev, ter novo krivico do Slovencev, ki so na tukajšnjih tleh nosili glavno breme in dali najvišji krvni davek v boju.

Enak prezir do Slovencev je dejstvo, da napis na plošči, ki so jo danes odkrili v Rižarni, ni dvojezičen. Svet Slovenske skupnosti dalje protestira proti šovinističnim krogom, ki so zagnali hrup proti dvojezičnemu napisu na spomeniku v Miljah, čeprav jim je dobro znano, da je bilo med tamkajšnjimi žrtvami 60 odstotkov Slovencev.

Svet Slovenske skupnosti je čutil dolžnost, da sprejme to resolucijo v znak zadoščenja, spoštovanja in hvaležnosti do vseh tistih žrtev, ki so bile med sedanjimi odporniškimi slovesnostmi prezrte, njihovim svojcem pa izreka svojo vzajemnost.

POKRAJINSKI SVET

Na zadnji seji tržaškega pokrajinskega sveta je odbornik Vignini odgovoril na vprašanje svetovalec Slovenske skupnosti inž. Sosiča, ki je opozoril odbor na nevarnost, ki preti avtomobilistom in pešcem na novem nadvozu nad železnico na Opčinah, kjer je cesta brez stranske ograje, ni razsvetljena in ni nobenih znakov o ostrem ovinku. Odbornik je dejal, da ta del ceste še ni bil izročen pokrajinski upravi in da so zato dolžne odstraniti vse te pomanjkljivosti državne železnice in tržaška občina. Zagotovil pa je, da bo pokrajinska uprava kljub temu namestila potrebne prometne znake in da bo opozorila ostali dve ustanovi, naj poskrbita za ostala dela. Inž. Sosič je ponovno pozval odbornika, naj se zavzame, da bo zadeva čimprej urejena.

Na isti seji je svet sprejel nekaj upravnih sklepov, med drugim sklep o preimenovanju kraja Poggioreale del Carso v Villa Opicina. Svetovalec Slovenske skupnosti je predlagal, naj bi vzpostavili dejansko ime Opicina brez Villa, ker ta izraz odgovarja vsakdanjemu govoru in je bolj enostaven. Njegovemu predlogu sta se pridružila svetovalec Pečenko in svetovalka Gerbčeva. Predsednik ni nasprotoval temu predlogu, vendar je pripomnil, da ima pokrajinski svet samo pristojnost, da potrdi ali zavrne sklep, ki ga je sprejel tržaški občinski svet. Zagotovil pa je, da bodo občinski upravi sporočili priporočilo slovenskih svetovalec.

SOLA PRI SV. IVANU

Tržaški občinski svetovalec Slov. skupnosti dr. Simčič je pismeno vprašal pristojnega odbornika, ali ustreza resnici vest, da bodo s prihodnjim šolskim letom premestili italijanski otroški vrtec, ki je danes v šoli F. Fi zi, v poslopje slovenskih šolskih zavodov pri Sv. Ivanu.

Svetovalec že sedaj opozarja, da bi ta premestitev predstavljala škodo za slovensko šolstvo, in ga naproša, naj posreduje, da se to prepreči.

Nabrežina:

NOVA MAŠA

V nedeljo, 25. t. m., je ob 17. uri v nabrežinski župni cerkvi daroval svojo prvo, slovesno sv. mašo naš domačin g. Joško Markuža. S ovesne daritve se je udeležila ogromna množica Nabrežincev in prebivalcev bližnjih in daljnih vasi, ki jih je poleg izredne slovesnosti nove maše privabilo tudi dejstvo, da je daritev bila po vzhodnem obredu. Novomašnik je namreč gojenec rimskega zavoda »Russicum«.

Posebna odlika in privlačnost nove maše je bilo odlično in edinstveno petje moškega zbora, ki ga je vodil prof. Zorko Harej.

Novomašniku, staršem in sorodnikom k prazniku iskreno čestitamo. G. Markuži še posebej želimo mnogo uspeha in božjega blagoslova pri izvrševanju njegovega poklica.

Repentabor:

PROSLAVA ODPORA

Tudi v naši občini smo na pobudo občinskega odbora v nedeljo slovesno obhaja i 20-letnico osvoboditve. Proslava je bila pred spomenikom padlim v Velikem Repnu. Slavnostni govor je imel župan Mihael Guštin ob veliki udeležbi občinskih svetovavcev in domačega prebivalstva. Po govoru je pevski zbor ubrano zapel nekaj pesmi.

V svojem govoru je župan med drugim dejal:

»Tudi repentaborski občani so sodelovali pri odporniškem gibanju. Tudi naša občina je dala lepo število borcev od vsega začetka pa do konca. Nekateri so še živi, drugi pa so padli. Njihova imena so napisana na ta spomenik. Repentaborski občinski odbor je hotel dati današnji spominski proslavi posebno slovesen značaj. Zato je občina sama vzela v lastne roke današnjo prireditev, da počasti spomin tistih, ki so padli in da izreče priznanje vsem onim živim, ki so sodelovali v odporu proti fašizmu od njegovega začetka do njegovega konca.

Za nas Slovence je imej odpor dvojni

značaj: splošno človeški in narodni. Vsi pošteno in demokratično misleči ljudje so se dvignili v boj proti zatiranju, proti internacijam, proti taboriščem smrti. Borili so se proti vsemu, kar ljudi podivja in poniža, da pozabijo na človečanstvo, postanejo okrutneži in podivjajo, zatirajo sočloveka, brata, ter mu jemljejo svobodo, ga preganjajo, mučijo in zlomijo samo zato, ker je druge narodnosti, druge rase ali ker drugače misli in veruje. Slovenci smo imeli še poseben vzrok za odpor. Pri nas se je odpor začel veliko prej kakor pri drugih taceh narodi.

Slovenci smo pričeli odporniško gibanje takoj po začetku fašizma, ki je, kot pozneje Hitler, hotel Slovence zbrisati z običja zemlje.

Potem je prišla vojna. Fašistični in nacistični bes sta se združila. Medtem ko so se drugi narodi, ki so se uprli nacifašizmu, borili za svoje politične svoboščine, smo se morali Slovenci boriti še za svoj narodni obstoj. Zato je bila naša borba še bolj ostra, še bolj krvava. Nastal je splošen odpor.

Pred dvajsetimi leti se je krvava borba končala. Fašizem in nacizem sta bila uničena. Na pogoriščih in razvalinah je začelo kleti novo življenje.

Za nas Slovence je bila končana vojna, ni pa bila končana za naše narodne pravice. Ne moremo namreč reči, da smo dobili vse, za kar smo se borili.

Borci za svobodo, tisti ki so umrli in tisti, ki so ostali živi, so dali svetel vzgled. Njihov spomin bomo najlepše počastili, če bomo z enako vnemo njihov vzgled posnemali, in to s čuječnostjo, s požrtvovalnim delom in borbenostjo za svetle ideale odpora, to je za samobitnost, obstoj in svobodni razvoj naše narodne skupnosti.

SV. KRIZ

Svetovalec Slovenske skupnosti v tržaškem občinskem svetu je naslovil na občinskega odbornika za javna dela vprašanje, v katerem je zahteval, naj bi tržaška občina v najkrajšem času popravila in uredila cesto, ki pelje iz Svetega Križa v Grljan čez Travnik in Studenec. To poljsko pot uporabljajo številni kmetovalci iz Svetega Križa, ki imajo na tamkajšnjem področju svoja zemljišča. Ker pot ni bila mnogo let popravljena, je zdaj neprehodna za vozila. Ta zadeva je važna zlasti zdaj, ko morajo kmetovanci opraviti razna dela na svojih zemljiščih.

IZLET MDK

Novoosnovani Mladinski delavski krožek je priredil v nedeljo izlet v Ljubljano in Polhov Gradec, katerega se je udeležilo 180 mladincev s Tržaškega. Trije avtobusi so popeljali udeležence najprej v Ljubljano, kjer so si ogledali tovarno Litostroja in se seznanili med drugim tudi z vprašanji delavskega samoupravljanja. Po kosilu so se odpeljali v Polhov Gradec. Po krajšem folklornem programu, ki so ga gostom pripravili člani Litostroja v prosvetni dvorani, so se nekateri zavrteli ob zvokih tržaškega ansambla »5 fans«, drugi pa so stopili na krajši sprehod do Počitniškega doma in v bližnje lokale.

Veselo vzdušje, ki je prevladovalo ves čas, se je nadaljevalo tudi v avtobusih na poti proti domu.

MLADINSKI DELAVSKI KROZEK TRST

Bo priredil v nedeljo, 30. maja, izlet
v VELENJE

ZA ENOTEN VOLILNI NASTOP

V zvezi z bližnjimi občinskimi in pokrajinskimi volitvami na Goriškem je dne 27. aprila goriški pododbor Slov. kršč. socialne zveze naslovil na t. č. predsednika SDZ v Gorici, dr. Antona Kacina, s'edeče pismo:

»Goriški pododbor SKSZ Vam sporoča v zvezi z bližnjimi upravnimi volitvami v lastnem imenu in v imenu svojih somišljenikov sledeče:

v želji, da bi prihodnje pokrajinske in občinske volitve prinesle viden uspeh slovenski narodni skupini v Italiji;

ker pričakuje tudi vse naše javno mnenje, da mora priti pri teh volitvah do skupnega nastopa vseh naših krščanskih in demokratičnih sil;

ker narekuje nujna potreba za obstanek našega življa, da se razširi podlaga za skupni slovenski volilni nastop;

ker je potrebno, da se razpršeni, zgubljeni in beli glasovi slovenskih volivcev združijo na skupni slovenski listi, da pride s tem do izraza tudi enotna volja slovenskih volilcev;

ker bi bila dana z zgornjimi pogoji tudi možnost uspešnejše volilne propagande.

smatramo za nujno potrebno, da se slovenske skupine, ki zastopajo krščanska in demokratična načela, združijo za enoten politični nastop pri junijskih volitvah; zato predlagamo, naj pride v najkrajšem času do razgovora o skupnem nastopu in o praktični izvedbi istega.«

ZADNJA SEJA

Goriški pokrajinski svet se je zbral prejšnji teden na svojo zadnjo sejo v tej poslovni dobi. Zborovati je moral precej naglo, ker je ime na dnevnem redu precej točk. Med drugimi postavkami so svetovavci odobrili tudi načrt in stroške 328 milijonov lir za pokrajinsko cesto Gorica - Sovodnje - Zagraj in za cesto Bračan - Dolnja.

Precej debate je povzročila zadeva Kmetijskega konzorcija, poslovalnice so še vedno zaprte. Razen načelne izjave, tudi pokrajinski svet ni prišel do pravega zaključka. Prav tako tudi niso pozitivni sklepi glede poviškov pokrajinskih uslužbenecv, katerih je 98, čeprav je bil njihov službeni stalež sprejet.

Pokrajinski svet je pustil še dosti vprašanj odprtih, da ne govorimo o zevajočih b'agajnah. Ob koncu seje so se pa vendar vsi svetovavci pristrčno poslovili s spominsko svetinjo, ta in oni tudi z upanjem, da bo spet izvoljen.

Rupa:

PEVSKA DRUŽABNOST

Naš pevski zbor povezujejo že dalj časa ne samo vesele do lepega petja in do zborovskih nastopov, marveč tudi tradicionalni sestanki, ki utrjujejo med pevci in pevkami družabne vezi. Tako se je pevski zbor zbral tudi prejšnji teden ob »frta'ji svetega Marka« ki je prišla že kar v navado. Nad trideset članov in članic pevskega zbora je sedelo v prijetni družbi, katero je počastil tudi domači župnik. V lepem razpoloženju je done'a naša pesem in večina navzočih si je zaželela, da bi bilo še kaj več takih družabnih sestankov. Spregovoriti moramo tudi še o naših vaških cestah. Že dolgo časa obstaja načrt, da se asfaltirajo. Občina ima že tudi nekaj denarja. Z delom pa se še vedno odlašča. Pa menda ne zaradi vo'itev?

V POLITIČNEM OBJEMU

V Gorici je že nekaj časa životarila monarhistična stranka (PSDIUM), katero vodi odvetnik Pedroni. Njena številčna moč se je vedno bolj krhala; precej njenih članov se je vpisalo v druge stranke, zlasti v liberalno ali misovsko.

Te dni pa sta goriški organizaciji obeh strank podpisala sporazum, da bodo monarhisti prestopili k misinom in glasovali za njihove kandidate pri bližnjih volitvah. Idejni pristaši bivšega kralja in bivšega duceja, ki sta se gledala kot pes in mačka, so se znašli v političnem objemu. »Gliha vkup štrih«, pravi star slovenski pregovor.

V sporazumu je namreč rečeno, da se je treba zoperstaviti vključevanju protinarodnih, socialističnih in titovskih sil v upravne odbore, kot se je to zgodilo v Trstu. Obenem trdijo novi prijatelji, da je treba zavrniti vsako povečevanje žalostne dobe državljanske vojne, to se pravi odporiškega gibanja. Združena stranka se bo torej vrgla v volivni boj s strupenim nacionalističnim programom. Menda bo advokat Pedroni preko nje le splava na površje.

VELIKI SLOVENSKI PASIJON

V nedeljo in v ponedeljek je bila dana pri'ožnost širši slovenski goriški javnosti, da vidi enega izmed viškov stvariteljske zmogljivosti Slovenskega gledališča iz Trsta. Nastopilo je z že znano in ocenjeno umetniško Mahničovo priredbo Velikega slovenskega pasijona na odru Katoliškega doma. Že samo to dejstvo da je moglo naše tržaško gledališče nastopiti v tej edini zmogljivi slovenski dvorani v Gorici, je za goriške Slovence razveseljivo. Saj je mora' ob doslej gledališče nastopati v prosvetni dvorani pri Pajku, ki je bila komaj dobra za čitalniške »besede«. Upamo, da bo moglo tržaško gledališče še pokazati svojo umetnost v tej dvorani in da bodo odpadli marsikateri nepotrebni predsodki.

O izvedbi tri'ogije nimamo kaj dosti pristaniti k dosedanjim kritikam. Igravci so se potrudili do zadnje žilice, čeprav so se morali boriti z nekoliko pretresnim odrom za take množične nastope. Nagrado so nastopajoči prejeli z navdušenim poskanjem no'ne dvorane. Zato se bo ponovil Pasijon v nede'jo, 2. maja, v isti dvorani.

KMEČKA ZVEZA

Nova kmečka zveza, ki je bila ta mesec ustanovljena v Gorici, nas je naprosila za objavo obvestila, da je imela 19. t. m. svojo prvo sejo. Izvoljeni odborniki so določili za predsednika posestnika Avgusta Štekarja iz Steverjana; prvi podpredsednik je Rado Lakovič iz Doberdoba, drugi podpredsednik je Cvetko Brajnik iz Štandreža. Tajniške posle opravlja doktor kmetijstva Mirko Primožič z Osavja. Za predsednika nadzornega odbora je izbran Franc Lupin iz Štandreža.

Odbor je na seji razpravljal o najvažnejših kmetijskih vprašanjih na Goriškem. Za svoj sedež in pisarno je določil prostore v Asco'ijevi ulici št. 1, kjer je sedež Prosvetne zveze. Tajništvo je svojim članom na razpolago vsak delavnik dopoldne.

Priopominjamo, da so pristopili h Kmečki zvezi tudi kmetovalci iz Štandreža, ki

Iz Goriške

so bili prej člani lastne kmečke organizacije pod okriljem krščanskodemokratske vsedrjavne zveze. Iz nje so izstopili iz protesta proti zemljiškemu razlastitvenemu zakonu, katerega je podprla tudi krščansko demokratska stranka.

Zeleti je, da bi Kmečka zveza ohranila svoj strokovni in nepolitični značaj v bistvu in v obliki, v prid celokupnemu razvoju goriškega kmetijstva.

OBCINSKA SEJA

V ponedeljek in v torek zvečer so se zbrali občinski svetovavci k svoji zadnji seji. Glavna točka dnevnega reda je bila odobritev proračuna za leto 1965.

V začetku seje je protestiral komunistični svetovavec Battello proti napisu v spomin štirih deportiranih članov CLN, ki je vklesan na spominski plošči padlih v parku Rimembranza. Njegov ugovor je bil zavrnjen.

Občinski svet je nato prešel k razpravi o proračunu. Debata je bila zelo živahna, ker se predvideva primanjkljaj 340 milijonov lir. Komunistični zastopnik je pa zatrjeval, da bo znašal primanjkljaj 543 milijonov. S proračunom se niso strinjali niti liberalci; socialni demokrati so očitali mestni upravi slabo gospodarstvo, prav tako tudi socialisti. Pri glasovanju je pristalo na proračun samo 20 svetovavcev; vsi so člani demokratske stranke. Vse ostale skupine, to je 20 svetovavcev, so pa oddale protivne glasove.

Ob koncu seje je svet odobril dva milijona stroškov v zvezi s proslavami za pobratenje med mesti Gorica, Celovec in Venlo.

PROSLAVE PADLIH IN 1. MAJA

Kot po drugih krajih, tako je tudi v Steverjanu bila v nedeljo dopoldne proslava vseh padlih borcev. Pred spomenikom na trgu pred cerkvijo se je po maši zbrala množica občanarjev k polaganju vencev. Besedo je prvi povzel domači župan Podveršič, ki se je v improviziranem, a toplem nagovoru spomnil vseh domačinov, ki so žrtvovali svoje življenje za svobodo in demokracijo potomcev. Za županom je govoril domačin Ksaverij Rožič v imenu partizanskih borcev. Po'eg domačih prebivavcev so bili navzoči med drugimi gosti tudi poslanka Bernetič iz Trsta in zastopniki raznih strank.

Steversjanska mladina, združena v Katoliškem prosvetnem društvu, je že pripravila vse potrebno za običajno prvomajsko proslavo. Začetek majskega tabora je ob treh in pol na razglednem prostoru pod borovci. V s'učaju slabega vremena pa v Katoliškem domu v Gorici.

Sporod je že o pester in obsega med drugimi točkami tudi nastop veselih študentov s Koroškega; rajanje folklornih skupin s povezavo ljudskih pesmi; števersjanskega pevskega zbora in ansambla »Diamant« iz Pevme.

Od petka do ponedeljka bo odprta vinska razstava na Dvoru pod okriljem društva »Briški grič«. Isto društvo prireja za 1. in 2. maj tudi folklorne in zabavne nastope. Bržkone pa ni prav umestno, da se vršita dve prireditvi ob istem času skoro na istem kraju.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Duhovni profili

Razgovor z Borisom Pahorjem

Začenjamo s serijo intervjuov, ki naj podajo prerez skozi našo današnjo kulturno problematiko in ki bodo hkrati prikazali duhovne profile naših najpomembnejših kulturnih osebnosti, kar bo hkrati prispevek h kulturni dokumentaciji naših dni.

Kaj sodite o reakcijah na svojo zadnjo knjigo »Parnik trobi nji«?

Prepričale so me, da je naš človek še zmeraj zelo navezan na domačo knjigo; prav tako me je odnos občinstva prepričal, da imamo vprašanja, ki niso prav nič zastarela in je vseeno, če pisatelj obravnava v svojem delu sedanjo ali preteklo dobo.

Se vam zdi, da vam delajo kritiki krivico ali da vas ne razumejo?

Na splošno mi kritiki ne delajo krivice, jaz pa tudi rad sprejemam njihove pripombe; tu in tam je seveda zmeraj tudi kateri, ki grabi konja za rep, ko ga vleče iz hleva.

Zakaj ostajate zvesti svoji tematiki protifašističnega odpora in vojnega časa ter se ne lotite sodobnejših problemov?

Ostajam zvest svojemu tematiki zato, ker me k temu sili notranja zahteva. Hkrati pa ne vidim nobenega drugega problema, ki bi bil za slovenske ljudi sodobnejši, kakor je zavestna skrb za obstoj narodovega telesa in duha.

Kaj bi še radi napisali?

Predaleč bi zašel, če bi hotel povedati, kaj vse bi rad napisal in kakó!

In če bi pisali roman iz sodobnosti, o čem bi najrajši pisali, oziroma kje bi iskali snov in osebe? Se vedno v Trstu in njegovem življenju?

Da, tudi roman s sodobno snovjo bi bil tržaški, povezan pa bi bil s širšim slovenskim zaledjem, kakor so bile dosedanje moje knjige. S tem, da dajem prednost tržaškemu okolju, seveda a priori ne izključujem zgodbe, ki bi ne bile tržaške.

Kaj vam pomeni slovenstvo? Ste tudi vi mnenja, da je to samo prehodna zgodovinska kvaliteta, ki se bo kmalu umaknila socialistični družbi brez razredov in brez narodov?

Slovenstvo je zame skrita moč majhnega naroda, ki je vzdržal pod pritiskom silnih sosedov; slovenstvo je zame čudovita sposobnost oblikovanja svojega obraza, svojega značaja, svoje posebnosti kljub zdaj napadalni, zdaj vabeči poplavi tujega; slovenstvo je enkratna moč sublimacije vsega apokaliptičnega najpoprej v ljudski duši in pesnitvi, potem pa v zavestni ustvaritvi našega genija; slovenstvo je nazadnje kljub zemljepisni majhnosti neverjetno široko, zdravo, primarno sožitje z naravo, obenem pa zmeraj spet nova zamaknjenost v lepoto miniaturne domovine.

Iz pravkar povedanega je torej razumljivo, da slovenstvo zame ni vrednost, ki bi bila prehodna. Ne vem, kakó se bo v prihodnosti človeku posrečilo odpraviti razrede, globoko pa sem prepričan, da zdrava narodna zavest ne more škoditi nobeni družbeni ureditvi, tudi socialistični ne. Vsekakor pa bo bolj popolna tista družba, ki posameznih posebnosti ne bo uničila, ampak bo znala iz njih sestaviti zanimiv, pisan mozaik.

Kdor danes zagovarja spojitev majhnega naroda z večjim, je lahko samó ekstremističen ideolog ali pa prebrisan politik; v naši majhni zamejski domovini pa so ljudje, ki zagovarjajo takšne teze, bolj ali manj prikriti oportunisti.

Kakšen je vaš odnos do krščanstva? Vam krščanstvo osebno še kaj pomeni? Tega iz vaših knjig ni mogoče ugotoviti.

Na to vprašanje ni mogoče odgovoriti na kratko. Vsekakor bi rekel najpoprej, da je treba ločevati ustanovitelja nekega verstva in njegove misli od Cerkev, ki je nastala v njegovem imenu. Nisem za nobeno konfesionalno določeno verstvo,

priznam pa pomen, ki ga verstva lahko imajo v civilizacijskem smislu.

Berete mnogo nove slovenske literature? In kateri pisatelji mlajše generacije so vam najbolj všeči?

Berem. A ne bi navajal imen, ker bi ob vsakem moral dodati marsikakšno pripombo, to pa bi naju odpeljalo predaleč.

Kateri pisatelji svetovne literature so vaši ljubljenci, ne da bi čutili potrebo, da jih posnemate v slogu ali v čem drugem?

Kakor se bo to morebiti zdelo čudno, bom vendar na prvem mestu omenil Dostojevskega; in čeprav sem po naravi in tudi zavestno naklonjen bolj sončnim ozračjem, priznam, da ne vidim, koga bi lahko postavil ob tega velikana.

Ka' menite o tržaški mladini? Ste tudi vi mnenja, da odraščajo — po veliki večini — v oportuniste in ljudi brez pravega nazora? In kdo je po vašem tega kriv? Ali res vi, starejša organizacija, ki jim ne znate pokazati — ali ustvariti — privlačnih idealov?

Tržaška mladina ni nič slabša od katerekoli druge današnje mladine. Nima pa nobene krivde, da je takšna. Kriva sta vojna in poveljni svet. Tudi če zavestno tega ne vé, podzavestno mladina čuti, kakó čbupno nizko je padel evropski človek s svojimi nezaljšanimi hudodelstvi. Koga naj izvzame iz te trpke obsodbe? In Cerkev? Za časa fašizma so bili naši dušni pastirji kristjani proti navodilom Cerkev. In kaj naj mladina reče o svetu, ki je sledil vojski? Politične spletke; umazani računski in trgovske koristi; države in vlade, ki brijejo norce iz ljudi; pravica močnejšega kako: v kameni dobi.

In pri nas? Kaj so takšnega izumili naši voditelji, da bi mladina čutila potrebo po posnemanju? Najpoprej smo imeli na vodilnih mestih majhne ljudi, ki so bili zaprti v strankarske sheme. Nobenega razgledanega politika. Potem se je vse razletelo in razmrnilo. Se enkrat je bilo dokazano, da so slovenski voditelji od nekdaj slabi, slovenski ljudje pa čudoviti. Upam si reči, da ne bi noben drug narod vzdržal, ko bi imel takó omejene, vaške, kratkovidne voditelje, kakršne smo skoz vso svojo zgodovino imeli Slovenci.

V čem naj bi bili po vašem idealu naše današnje mladine?

Predvsem bi rekel, da ni res, da so mladi ljudje oportunisti. Mladi so, zato niso zadosti kritični in posnemajo starejše. A tisti, ki so bolj bistri, so pripravljani na to, da bi prevzeli pomembne naloge. Mladi ljudje se navdušijo za človeka, ki je prečen, poln elana; takšnih ljudi pa ne marajo tisti, ki imajo v zakupu resnico in sredstva.

Mladina bi morala usekati po plesnobi in začeti po svoje; skleroza in previdnost nista zanjo.

Se vam ne zdi, da je za mláčnost in brezbriznost naše mladine nekoliko kriva tudi današnja slovenska sredina, tudi kulturna, ki je v vsakem pogledu vse preveč oportunistično mláčna?

Tudi to je res, in to iz čisto preprostega razloga, ker Slovenci ne znamo misliti državniško. Ko so nas pokristjanili, smo videli v krščanstvu samó nauk o ponižnosti in pokori, namesto da bi si v njem izoblikovali svojo samobitno podobo. Zdaj delamo s socializmom isto. Slovenski čut za ekumeničnost je pa najbrž v bistvu samó prirojeno in izrazito nagnjenje k odpovedi, pa naj bo to krščanska ali marksistična odpoved. Drži pa, da čut za odpoved ni najboljša lastnost, ki naj jo ima politik in narodov voditelj.

Ste prepričani, da niste tudi vi tržaški pisatelji »prve linije« nekoliko preveč zanemarili mladine in se zapirali v svoje slonokošene stolpe literature, oziroma v svoje študije?

Pripravljen sem, da prvi izrečem svoj meapula, če je treba. Vendar človek nima sto rok. Če bi vsak profesor v šolskem letu samó enkrat pre-

daval mladini izven šole, ne bi vedeli, kam s predavanji. In visokošolci, kje so?

O sebi bom še rekel, da že dolgo mislim na knjigo, ki bi jo napisal nalašč za mladino; pri tem ne mislim na pripoved, ampak na knjigo razmišljanj. Čas mi pa doslej ni šel na roko.

Kaj bi torej hoteli povedati naši mladini?

Mladini bi rekel, da je znamenje zdravja njegovo navdušenje za naravo in za lepoto domače zemlje. Zdrav je njen čut za tovarištvo. Pristna je njena ljubosumna ljubezen do prostosti in do samostojnega odločanja. Ko pa bo premagala razočaranje nad sedanjim svetom in začela oddajati nekaj svojih darov v blagajno naše skupnosti, bo njen zagon našel tisti dragoceni smoter, ki ji je za zdaj še skrit.

In kaj sodite o današnjih duhovnih tokovih v slovenskem svetu in o polemikah, ki se od časa do časa pojavijo? Vidite v tem pojavu zdravja ali nekeje boleštnega, nenormalnega?

Polemike so zdrave, nezdrav je strah pred polemikami; vsekakor pa je v človeški zgodovini velik samó tisti, ki življenje sprošča, nikoli tisti, ki ga tesni.

Kaj bi imeli še pripomniti o današnji slovenski literaturi, zlasti o pripovedništvu? V čem vidite njegove dobre in slabe strani?

Dobro je to, da ni konformistična, slabo pa to, da se je s prevzetjem tuje tehnike oddaljila tudi od domačih tal. A pri mladih je opaziti razveseljivo novo zavzetost za neposreden stik s stvarnostjo.

Kakšen je Vaš odnos do revije »Most«?

Mogoče bi najpoprej rekel, da ni bilo rojstvo te revije do kraja domišljeno. Vsekakor pa, če bo zagovarjala novo, sodobno živo krščansko misel, bo odigrala pomembno vlogo med mladimi ljudmi, ki jih krščanstvo privlači.

V Trstu pa manjka revija, ki bi bila namenjena bralcem, kateri do »Mosta« ne čutijo srčnih nagnjenj. Govorim o reviji, v kateri se bodo srečala različna mišljenja in tudi nazori, a bo avtoritono tržaška, to se pravi, da bodo vsi ljudje, ki so se ali sami ali po svojih sinovih udeležili protifašističnega in protinacističnega boja, čutili revijo za svojo.

Takrat bo »Most« dobil sobesednika, ki mu je nujno potreben, če hoče živeti.

Ne mislite, da bi bilo dobro, da bi se tržaški pisatelji — mislimo vse do kraja, od Vas do Beličiča — nekoliko bolj angažirali v javnem življenju, tudi v revijah, in da bi to ugodno vplivalo tudi na mladino, ker bi videla, da se pisatelji ne boje izraziti svojega mnenja?

Deloma imate prav. Meni pa za zdaj manjka revija, kjer bi se čutil doma v takšnem smislu, kakor sem pravkar povedal zgoraj, doma kakor v ozračju, v katerem proslavljamo dvajseto obletnico zmage nad krematorijskimi pečmi.

Toda se Vam ne zdi, da to danes ne more biti več glavni kriterij, da so se duhovne in politične fronte v svetu od časa rezistence že premaknile drugam in da grozijo danes svobodi nevarnosti še bolj iz drugih smeri, tudi zaradi vse večjega omalovaževanja duhovnih vrednot v svetu, ki hlepi v splošnem le še po materialnem napredku?

Samo deloma imate prav; vendar bi oš tem Vašem vprašanju morala imeti daljši pogovor. Da ostanem pri reviji. Revija, kakršno si jaz zamišljam, bi morala obravnavati vsa sodobna vprašanja, o tem ni dvoma. Gre za to, kdo bo dal reviji humus; drugače bo revija mrtvo-rojeno dete.

E. KOCBEK O SVOJEM DELU

Slovensko akademsko društvo »Jadrana« v Trstu je povabilo Edvarda Kocbeka, da bi predaval v društvu o svojem življenju in delu. Predavanje je bilo v torek, 27. t. m. zvečer v dvorani Kulturnega doma in je privabilo izredno številno poslušavcev, med katerimi je odločno prevladovala akademska in srednješolska mladina, ki je spremljala predavatelja z napetim zanimanjem.

Kocbek je skoraj dve uri pripovedoval o svojih največjih doživetjih in o svojem delu ter o temeljnih svojega svetovnega nazora, ki so predvsem slovenstvo, krščanstvo in potreba po izpovedi.

GOSPODARSTVO

Nebakrena škropiva proti peronospori

Poročali smo že o zborovanju italijanske »akademije trte in vina«, ki je bilo 21. marca v Sieni. Pisa'i smo predvsem o zaključkih, ki jih je napravil v svojem predavanju prof. Dino Rui, ravnatelj »Opazovališča za rastlinske bolezni« v Veroni. V debato k predavanju so posegi mnogi, predvsem pa svetovno priznani predsednik te akademije prof. Dalmasso, enako priznana prof. dr. Italo Cosmo in dr. Garoglio ter grški fitopatolog prof. Logthetis.

Razpravljali so tudi o mešanicah med zinebom in modro galico, za katere se mnogi v nemajo in so tudi v trgovini mnoga taka škropiva, n. pr. francoski »Ravit«. Na zborovanju je prevladalo mnenje proti takim mešanicam, a končno zadeva ni bila odločena, češ da je še premalo preučena in preizkušena.

Nato so bili javljeni zaključki, do katerih je prišla uradno organizirana anketa: Za svoje izkušnje z nebakrenimi škropivi so bili vprašani vsi zavodi in postaje za kmetijsko preizkušanje, fitopatološka opazovališča, vsa kmetijska nadzorništva in še drugi. Iz odgovorov sledi, da je le še neznatna manjšina — izpod 5% vprašanih — za modro galico, drugih 10% se je izjavilo, da imajo premalo izkušenj in zato se še ne morejo opredeliti, ostalih 85% pa je odločeno za uporabo nebakrenih škropiv za pobijanje peronospore.

Anketa je razkrila zanimivo podobo o škropljenju širom Italije: Zelo mnogi — 76% — škropijo do odevetja samo z nebakrenimi škropivi, potem pa vsaj enkrat z modro galico. Drugi 2% škropita prvekrat z modro galico, potem pa ves čas samo z nebakrenimi škropivi. Zopet mnogi — posebno v srednji in južni Italiji ter na otokih — škropijo samo z nebakrenimi škropivi. Teh je 18% vseh vinogradnikov, 2% vinogradnikov pa škropi samo z modro galico in sploh ne uporabljajo nebakrenih škropiv. Anketa je tudi ugotovila, da se med cvetenjem ne sme škropiti z modro galico, ki je za cvete strup, in moramo v tem škropljenju iskati vzroke, če ostane nekateri zarod sploh neopojen, drugi pa samo delno. Nebakrena škropiva cvetju ne škodujejo.

Nadalje je razvidno iz podatkov ankete, da 85% vinogradnikov pravilno pobija oidijo: z žveplom v prahu pri začetku brstenja, med cvetenjem in pri začetku zorenja. Drugače uporabljajo topljivo žveplo med nebakrenimi in bakrenimi škropivi. Ostalih 15% vinogradnikov žvepla brez ozira na razvojno dobo oidija. — Kiseljaka — grozdne črva — zatirajo širom Italije s sevnom, DDT, fosforovimi esteri in svinčnim arsenatom. S temi snovmi škropijo dvakrat: tik pred cvetenjem in pozneje, ko so jagode že nabrekli. V nekaterih južnih provincih pa ne pripisujejo nobene važnosti temu zatiranju.

Zaradi svojih odličnih lastnosti so se v Italiji nebakrena škropiva zelo hitro uveljavila. To dokazujejo številke proizvodnje oziroma prodaje: l. 1954-55 je znašala njihova proizvodnja 8.000 stotov v vrednosti 568 milijonov lir. Proizvodnja se je dvignila v l. 1956-57 na 32.000 stotov, v l. 1958-

59 na 100.000 stotov in v l. 1963-64 na 165.000 stotov, z dobrimi izgledi za bodoče.

Na drugi strani je v navedenem desetletju padla potrošnja modre galice od 928 tisoč na 406 tisoč stotov. Ker je v modri galici oko i 25% čistega bakra in mora Italija tega v celoti uvažati, znaša že sedaj prihranek na bakru nad 100.000 stotov letno in se s tem prihranijo milijarde, ki omogočajo uvoz drugega blaga.

Na zborovanju v Sieni so »akademiki trte in vina« izrekli zahvalo družbi »Montecatini« za iznajdbo in pripravo nebakrenih škropiv proti peronospori in predsednik akademije prof. Dalmasso je izročil njenemu glavnemu ravnatelju dr. Karlu Fainu posebno umetniško v priznanje izdelano plaketo.

Končno je zborovanje akademije zaključil prof. Logthetis, ki je orisal gojenje in nego sort malvazije, ki so najbolj značilne za vinogradništvo okoli Sredozemskega morja in katere je potrebno varovati namizne sorte grozdja, za katere je najprimernejši be'i Aspor C — in ne plavo barvani Zineb — navaden Aspor.

ZVEPLATI JE ŽE POTREBNO, S SKROPLJENJEM SE POČAKAMO

Trte moramo prej požveplati proti oidiju, kot jih škropimo proti peronospori. Oidij nastopi in škoduje že v prvi polovici maja in zato žveplamo, kakor hitro novi poganjki dosežejo dožino 3 do 5 cm. Razvoj oidija je namreč le malo odvisen od zunanje toplote. Peronospora pa nastopi znatno pozneje in navadno škropimo šele proti koncu maja, ker se šele takrat vreme toliko ustali, da top'ota ne zdrkne izpod 9 — 10° C, tudi ponoči ne. Če pa toplota ne dosega toliko stopinj, se peronospora ne razvije.

S čim žveplamo? Za prvo žveplanje uporabljamo žveplo v prahu, to je navadno rafinirano žveplo (zolfo raffinato, doppio raffinato, ventilato in podobno). Prav nobenega pomena nima, da bi rabili za prvo žveplanje bakreno žveplo, to je tako, kateremu je dodano 3 ali 5 ali 10% modre galice. Za drugo in naslednja žveplanja uporabljamo lahko tudi samo žveplo v prahu ali pa tudi topno ali škropilno žveplo ali tudi koloidno, kot je npr. Cossan. — Za zadnja škropljenja — od avgusta dalje — uporabljamo zopet žveplo v prahu.

Ne zamudite prvega žveplanja, posebno ne pri tokajcu, ki zaradi oidija navadno največ trpi.

NOVI VINSKI ZAKON RAZGLASEN

V prilogi k uradnemu listu »Gazzetta Ufficiale« z dne 23. marca je natisnjen zakon z dne 12. februarja 1965 št. 162. Zakon se imenuje sicer »Norme za zatrtje sleparij pri pripravi in prodaji moštov, vina in kisov«, a ker spreminja toliko določil prejšnjega vinskega zakona, ga lahko smatramo za novi vinski zakon.

Zakon bo stopil v veljavo 6 mesecev po objavi, torej 23. septembra 1965.

MORO IN FANFANI PRISRČNO SPREJETA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Prejšnji teden sta bila ministrski predsednik Moro in novi zunanji minister Fanfani na dolgem uradnem obisku v Združenih državah. Predsednik Johnson in drugi predstavniki ameriške vlade so ju sprejeli zelo prisrčno in jima izkazali kar izredne časti. Tako sta se n. pr. lahko udeležila v torek seje ameriške vlade. Kot je potem izjavil zunanji minister Rusk časnikařem, je bilo to menda sploh prvič, da je prisostvoval predsednik kake tuje vlade seji ameriške vlade. Isto prijatejsko vzdušje se je kazalo, kot pravijo poročila, tudi pri razgovorih. Neki Morov razgovor z Johnsonom je trajal skoro dve uri, precej dalje, kot je bilo predvideno, in kot je potem povedal Moro, sta razpravljala »odkrito, prisrčno in konstruktivno« ter sta pretresla številna vprašanja mednarodne politike.

Razgovori so se vrteli v glavnem okrog razvoja odnosov med Vzhodom in Zahodom, zlasti glede na možnosti posredij vietnamske vojne. Govorili pa so tudi o nemški združitvi in o trgovini med Vzhodom in Zahodom ter seveda o italijansko-ameriških odnosih. V tem zadnjem pogledu bo Morov in Fanfanijev obisk v Washingtonu nedvomno prinesel Italiji razne koristi, zlasti v pogledu olajšav za italijansko priseljevanje v Združene države (to je bilo de'no že odločeno) in v pogledu letaškega prometa.

Predstavnika Italije sta bila deležna takega prisrčnega sprejema in časti nedvomno predvsem zato, ker je italijanska zunanja politika najbolj dosledno na ameriški liniji in se je hotela ameriška vlada izkazati hvaležna za to.

ZA SPOŠTOVANJE SLOVENŠČINE

Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je naslovil na vse svoje organizacije, pa tudi na vse kulturne in mnoge druge ustanove posebno pismo, ki opozarja na premajhno spoštovanje in upoštevanje slovenščine v javnem življenju. Vsebino tega pisma - okrožnice je prineslo tudi slovensko dnevno časopisje.

RAZSTAVA O NEMŠKI REZISTENCI

V Nemškem kulturnem inštitutu v Trstu, bodo v ponedeljek 3. maja, odprli fotografsko razstavo »Nemci proti Hitlerju«, ki dokumentira odpor proti nacizmu v Nemčiji. Odprtje razstave bo ob 19. uri. Razstava zasluži, da si jo ogleda čimveč ljudi.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Predstave v Kulturnem domu

V CETRTEK, 6. MAJA, OB 18. URI

KRSTNA PREDSTAVA

TRNULJČICA

MLADINSKA IGRA V TREH DEJANJIH

PO GRIMMU NAPISAL E. MARTINUZZI

PONOVITVE:

V petek, 7. maja, ob 18. uri, v soboto, 8. maja, ob 18. uri, v nedeljo, 10. maja, ob 10. uri.

V nedeljo, 9. maja, ob 17. uri in v torek, 11. maja, ob 17. uri na splošno željo občinstva

PONOVITEV

»Velikega slovenskega pasijona«

0—0

Prodaja vstopnic pri blagajni Kulturnega doma vsak dan od 11. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav.

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

Vlada je izdala odredbo o časopisju, ki je vzbudila pozornost po vsej državi. Odločila se je, da nastopi proti vsem časopisom, o katerih sodi, da so državi škodljivi. Sklenila je, da bodo glavni uredniki ali vsaj važnejši uredniki lista odgovorni prefektu za pisavo svojih glasil. Oni so novi odgovorni uredniki, ki stopijo na mesto dosedanjih.

Prefekt ima torej pravico, da sodi o pisavi lista in kliče urednike na odgovor. Ako se mu zdi, da list ne piše prav, pošlje ured-

155.

Dr. E. BESEDNIAK

ništvo opomin in če se list ne poboljša, prefekt opomin ponovi. Ako je bilo uredništvo v enem letu dvakrat opominjeno, ima prefekt pravico, da odgovornega urednika odstavi.

PREFEKT LAHKO LIST USTAVI

Kaj je pomenila taka odredba prefekta? Ker ni smel več noben list izhajati brez odgovornega urednika, je pomenil tak odlok, da se mora list ustaviti. Prefekt ima torej oblast, da uniči vse časopise, ki se mu zde škodljivi.

Z novo vladno odredbo se torej ni omejila le svoboda pisanja, temveč je bil izročen v roke prefekta obstoj vsega časopisja. Res je sicer, da se je smelo uredništvo pritožiti proti odloku prefekta na notranjega ministra in proti notranjemu ministru na Državni svet, toda taka pritožba ni nič zalegla, kajti prefekt ravna pač po navodilih notranjega ministra in ta bo skoro vedno odlok prefekta pač potrdil. Državni svet pa ne razsoja nik-

dar o stvari sami, temveč sodi le o tem, ali je bil prefekt pristojen izdati odlok, katerega izpodbijaš.

Iz kakšnega vzroka je smel izdati prefekt opomin uredništvu? Odredba je govorila jasno in razumljivo. Prefekt nastopi vselej, ko priobčuje list neresnične in **pretirane vesti**, s katerimi ovira diplomatsko delovanje vlade s tujimi državami.

Prefekt nastopi proti listu, če po nepotrebnem razburja prebivalstvo ali na kakšen koli način moti javni red. Nadalje, ako s članki, z noticami, naslovi ali slikami navaja bravce k razrednemu sovražstvu, nepokorščini zakonom in oblastem ukazom, ako ruši disciplino javnih nameščencev, sramoti domovino, papeža, vero in državne naprave.

KAKO SE OČUVAŠ KRIVDE?

Stvar je bila zelo, zelo težka. Kajti kdo naj na primer določi, kedaj je ena ali druga vest **pretirana**? Recimo, da vest ni popolnoma gotova, temveč le verjetna. Ali je zato že pretirana?

Kaj se pravi škodovati ugledu države? Če trdimo na primer, da je pri nas revščina, da je v državi slabo preskrbljeno za osebno varnost, ali ne škoduješ že ugleda države?

Kaj se nadalje pravi razburjati po nepotrebnem ljudstvo? — je zapisala Goriška Straža. Ko bo Straža protestirala, da so odstavili po krivici slovenskega župana, da je ravnal ta ali oni uradnik surovo z ljudstvom, ali ne poroče morda prefekt, da razburjamo po nepotrebnem prebivalstvo?

Kaj se pravi rušiti disciplino javnih nameščencev? Če trdiš na primer, da so pismonoše slabo plačani, ali ne nastane s tem nevarnost, da bodo v nevolji slabo opravljali službo, in rušiš tako njih disciplino?

Kaj se pravi nadalje sramotiti državne naprave? Ako piše Goriška Straža, da je obstoječa občinska samouprava in so deželni sveti slabi, te ne bodo prijeli, da sramotiš državne naprave?

Kaj se pravi sramotiti obstoječa oblastva? Če boš trdil, da je ta ali oni orožnik krivičen in nesposoben, te lahko primejo, da sramotiš javno oblastvo. In tako bi lahko nadaljevali, kolikor bi hoteli, pa naj zado-
stuje.

NAJHUJŠE PRIDE

Vlada je dala prefektu orožje, s katerim je lahko udaril vsak list, ki mu ni bil po volji. Dotlej je sodnija sodila o prestopkih urednikov. Če so bili krivi, jih je kaznovala, a nikdar ni list kratko malo ustavila.

Razen tega je imel urednik pravico, da se pred sodnikom brani in zagovarja. Zdaj pa je bil list odtrgan od svojega pristojnega sodnika in izročen prefektu, ki ga je sodil, kakor se mu je zdelo prav, ne da bi se mogel zagovarjati. Vse je bilo odvisno od volje prefekta.

Razumljivo, da je ta odredba zbudila odpor v vsem časopisju v državi razen v vladnem. Pomislite, v kakšen položaj je prišel lahko list, ki je bil v opoziciji in mora kritizirati vlado.

»Ali se ne bo bal vsak trenutek za svoje življenje? Kako se vedejo listi in uredniki v takih razmerah?« je zapisala Straža.

Corriere della Sera je izjavil, da misli v bodoče potajiti vsako lastno mnenje in se omejiti na suho poročanje dejstev.

(Dalje)

In je ponudil Harryu roko.

Ta pa je malo iz nekakega dostojanstvenega deviškega sramu, ma' o pa iz želje, da bi čimbolj odda jil trenutek, ko bi moral razložiti, kaj se je zgodilo, sklenil, da bo zavrnil priložnost rešitve, ki se mu je nudila, in da bo zanikal svojo identiteto. Rajši se je zaupal vrtnarjevi močehnosti, čeprav ga ni prav nič poznal, kakor da bi moral zadostiti radovednosti osebe, ki jo je poznal, in morda še vzbuditi sum v njej. Zato je dejal:

»Žal mi je, a bojim se, gospod, da ste se zmotili. Jaz se pišem Thomlinson in sem prijatelj gospoda Raeburna.«

»Zares?« je odvrnil mr. Rolles. »Toda presenetljivo ste podobni gospodu Hartleyu.«

Mr. Raeburn je bil ves čas tega razgovora kot na trnju, in zdaj je razumeval, da je prišel trenutek, da mu napravi konec.

»Želim vam dober sprehod, mr. Rolles,« je naglo vzkliknil in potegnil Harrya za seboj v hišo. Odpeljal ga je v sobo, ki je gledala na vrt.

Njegova prva skrb je bila, da je spustil okenske zavese, ker mr. Rolles je stal še vedno tam, kjer sta ga pustila, in se zdel nekoliko zmeden in zamišljen. Potem je vsul vsebino škatle na mizo in se zazrl v kup dragocenosti z izrazom pohlepne poželjivosti ter si od samega užitka drgnil dlani ob stegna.

Harry pa je občutil še en hud sunek v srce, po vseh tistih, ki jih je bil že dobil, ko je videl, kako živalski je postal možev obraz od nizkotnega pohlepa. Zdelo se mu je nemogoče, da je padel, on, elegantni in prefinjeni m'adenič, v ogabno družbo tega tako grobega in zahrbtnega nepridiprava. Nobenega nepoštenega dejanja si ni imel očitati, vendar je bil prisiljen trpeti kazen za greh, ki ga ni storil, v njeni najhujši in najbolj nečastni obliki, da je namreč občutil strah pred kaznijo, da je moral sumničiti zlega toliko ljudi, katere je doslej smatral za dobre in poštene, ter da je moral trpeti družbo, okužujoči stik s tako surovim in klavnim tipom. Vse bi bil dal, če bi le bil mogel zbežati iz tiste hiše.

Mr. Raeburn je razdelil kup draguljev na dva skoro enaka dela, potegnil enega k sebi in dejal: »Tako, zdaj si bova pa lahko kaj privoščila. Vedeti morate, g. Hartley, če je res, da se tako pišete, da sem dobrega srca in da je bila moja dobrotu tista, ki

12

R. L. STEVENSON

MAHARADŽOV DIAMANT

Zgodba o škatli za trakove

me je najbolj ovira v vsem mojem življenju. Ves ta čedni kup bi na primer prav lahko sam pobasal, če bi hotel, ne da bi upali vi kaj ziniti. Toda kaj hočete, zdaj ste se mi že priljubili in zato vam rečem, da mi srce ne da, da bi vas preveč ogulil. Prav prijateljsko vam torej predlagam, da si plen razdeliva. Zato sem ga razdelil v tale dva dela, kar se mi zdi pravično in prijateljsko,« je pristavil in pokazal na kupčka. »Imate kaj proti? Kar povejte, saj nisem človek, ki bi se spričkal za dva uhana.«

»Toda dragi gospod, to, kar mi vi predlagate, je nesmiselno,« je rekel Harry. »Ti dragulji niso moji in jih ne morem z nikomer deliti, nikakor ne.«

»Niso vaši?« je odvrnil Raeburn. »In jih nočete deliti z menoj? Oh, to je velika nesreča, kajti v tem primeru sem prisiljen, da vas odpeljem na policijo... Na policijo, pomislite!« in ga je zgrabil za zapestje.

»Ne vem, kaj naj storim,« je tožil Harry. »Ni moja krivda... Ali res nočete iti z menoj na Eaton Place?«

»Ne, tja ne grem, tega ste lahko gotovi. Rajši si prijateljsko razdelim z vami teh par igračk.«

Pri tem je nenadno in krepko zvil mladeničevo zapestje.

Harry ni mogel vzdržati, da bi ne zajavkal, in obraz mu je postal ves poten. In naj je bila že bolečina ali strah tisto, kar mu je zaostro misli, gotovo je, da se mu je v tistem hipu vsa zadeva prikazala v novi luči. Doumel je, da mu za zdaj ne preostane drugo, kot da pristane na predlog tega nepridiprava in da bo že potem, ko bo spet doma, našel način, kako spet iztisniti iz njega vse ukradeno.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Velika žetev kitajskih velemojstrov

(Posebno poročilo iz Ljubljane)

Nemirne bele žogice, ki so enajst dni navduševale tisoče gledavcev v prekrasni športni dvorani v Tivoljskem parku, so v nedeljo zvečer ostale in konec je bilo 28. svetovnega prvenstva.

Na prihodih v mesto, na ulicah, na vseh korakih so emblemi, zastave in fotografije govorele o tem velikem športnem dogodku, ki bo dolgo časa ostal v spominu vseh, ki so ga doživeli. 28. SPENT je bila najlepša prireditev v tem športu in hkrati zares resničen zbor športne mladine z vsega sveta. Ime Ljubljane bo šlo po vsem svetu in sloves lepe dvorane bo postal tolikšen, da bodo mednarodni športni forumi zaupali Ljubljani še marsikatero veliko prireditev. Ljubljanci in Slovenci hkrati so lahko ponosni za veliko pokrito športno areno, ki je žela toliko pohvale in priznanja kot redkokatera druga gradnja.

Skoraj deset tisoč ljubiteljev namiznega tenisa je v nedeljo popoldne z zanimanjem spremljalo zagrizene spopade in z bučnim odobravnim nagrajevalo sijajne poteze najboljših igralcev na svetu. Namizni tenis, ki smo ga v nedeljo videli, je bil res poslastica in zato nihče ni skoparil z aplavzi. Ploskanje tako kitajskim kot japonskim igralcem je bilo skromno priznanje in zahvala za edinstveno predstavo največje vrednosti. Videli smo, kako je bela žogica divje švigala po zeleni mizi; videli smo tudi vrsto obojestranskih silovitih ter hkrati neverjetne obrambne fine velemojstrov malega lovčarja z Dalinega vzhoda.

Tesno izredno spretnim in duševno zbranim Kitajcem ni mogel nihče do živega in na ljubljanskem svetovnem prvenstvu so še bolj potrdili svojo prevlado v tej lepi športni panogi. Kitajska je skupno osvojila kar pet svetovnih prvenstev, medtem ko je le dvakrat zmagala Japonska.

Oglejmo si, kako so najprej potekale nedeljske finalne tekme, katerih je bilo kar pet.

Po zelo zagrizenem boju si je 19-letna Japonka Naoko Fukazu, v modrem dresu in s številko 174, osvojila naslov najboljša igravke na svetu in s tem dokazala, da je bila taktična zamisel japonskega vodstva ob določitvi finalistke (žrtvovali so odlično Jamanaka) pravilna. Fukazu, ki je pred kratkim v Pekingu po vrsti porazila vso kitajsko žensko velesilo, je z vso vnemo in vztrajnostjo silovito napadala, toda Kitajka Li-Hui-čing je igrala zelo previdno in hladnokrvno. Težko bi bilo opisati, kaj vse je vračala na zeleno mizo odlična študentkinja iz Šanajia. Japonkini močni »top-spini« so šele v petem odločilnem setu razbili neverjetno obrambo Kitaike. Fukazu je zmagala z izidom 3-2 (21-12, 21-17, 15-21, 13-21 in 21-16).

Z tretjič zaporedoma sta se v velikem finalu za naslov najboljšega na svetu pomerila Cuang-Ce-tung in Li-Fu-jung, ki je s svojo atraktivno

igro osvojil simpatijo občinstva. Videli smo zares velik dvoboj velemojstrov namiznega tenisa. Hitri in siloviti udarci, napadi in protinapadi so si sledili v celi igri. Li-Fu-jung je z mladeniško razposajenostjo skakal po areni in reševal nemogoče, tako da se je brezkompromisni in izraziti napadavec Cuang-Ce-tung moral zares potruditi, da je ohranil častni naslov, ki si ga je osvojil tako v Pekingu kot v Pragi. 24-letni študent iz Pekinga ima odlične živce in mirno kri tudi v najodločnejših trenutkih; njegov repertoar točnih in močnih udarcev je zares izreden. Li-Fu-jung, za nekatere moralni zmogavavec prvenstva, je s svojim temperamentom in »forehandom« nudi svetovnemu prvaku večji odpor kot v Pekingu in kot v Pragi, saj je Cuang-Ce-tung zmagal s tesnim 3-2 (21-18, 14-21, 23-21, 19-21 in 21-15).

Zmagoslavje obrambnega namiznega tenisa smo videli v ženskih parih, kjer sta izraziti »lovki« (žog) Li-Hui-čing ter Ceng-Min-cin vendarle vzdržali v petih dramatičnih setih japonskim napadom dvojice Seki-Jamanaka, ki je edina prodrila v finale ob močni kitajski konkurenci. Jamanaka je igrala zelo samozavestno in odločno napadala, toda preišljena in pazljiva igra v obrambi šankhajskih študentkinj je strla odločilni napad Japonk ki sta izgubili zadnji dve točki in s tem častni naslov. Izid je bil 3-2 (21-15, 6-21, 21-11, 16-21 in 21-19).

Težko pričakovani finale moških parov je pravzaprav razočaral gledavce. Razporejeni Cuang-Ce-tung in izkušeni Hsu-Jin-seng sta s tipično kitajsko prodornostjo dosegala točko za točko ter s tem prepričljivo odvzela naslov sorjakoma Cang-Sih-lin in Vang-Cih-liangu. Končni izid 3-0 (21-15, 21-13 in 21-13) najlepše priča o izredni premoči novih svetovnih prvakov.

Zadnji finale v mešanih parih se je zaključil z rehabilitacijo japonskih zvezdnikov. Izkušena tokijska študenta Kimura in le 148 cm »visoka« Masako Seki sta z nezadržnimi napadi prebila čvrsti kitajski zid, ki sta ga tvorila najboljši obrambni igravec Cang-Sih-lin in najboljša branivka Li-Hui-čing, si osvojila preostala dva seta in s tem tudi naslov svetovnih prvakov. Izid je bil za Japonce naslednji: 3-2 (21-13, 18-21, 21-23, 21-12 in 21-18).

Da bo naš pregled popolnejši, moramo še omeniti zmagoslavje, ki ga je Kitajska žela v temkovanju ekipe, ki se je končalo prejšnji ponedeljek.

V velikem finalu je namiznoteniška trojica: Cuang-Ce-tung, Li-Fu-jung in Cang-Sih-lin, prepričljivo (5-21) porazila večne nasprotnice iz Japonske, ki so nastopili v naslednji postavi: Takahaši, Kimura in Konaka. Igra ni bila preveč blesteča, ker se igralci med seboj preveč dobro poznajo in vsakdo ve, kako je potrebno igrati z nasprotnikom. Zaradi tega so se vodile taktične bitke okoli servisa, udarca in postave. Od Japoncev je odlično zaigral le Takahaši, ki je zabeležil dve veliki zmagi: porazil je najprej Cang-Sih-lina 2-1 (21-16, 12-21 in 21-16), nato celo Cuang-Ce-tunga 2-0 (21-18, 22-20!). Zal sta za Japonce bila tako Konaka kot Kimura slaba, čeprav so ona vlivala v igro vso vnemo in borbenost. Li-Fu-jung je porazil Konako z 2-0 (21-18 in 21-19) in Kimuro 2-1 (22-20, 15-21 in 21-11). Cuang-Ce-tung pa je izbojeval dve tesni zmagi (2-1) tako nad Kimuro (21-13, 15-21 in 21-18) kot na Konako (19-21, 21-12 in 21-16). Eno zmago, čeprav zelo važno, je zabeležil tudi »profesor« Cang-Sih-lin (porazil je Konako s 2-0 (21-8 in 21-10!).

Tudi v ženski konkurenci je Kitajska prevzela vodeče mesto na svetu. Medtem ko je Kitajska v vseh prejšnjih dvobojih nastopala z napadalnimi igravkami Li-Ho-nan ter Liang-Li-chen, so v finalno srečanje z večletnimi svetovnimi prvakinj iz Japonske poslali dve izraziti obrambni igravki: Li-Hui-čing in Ceng-Min-cih. Očitno je, da je bila taktika pravilna, ker čeprav hitri in močni napad Japonk (igrali sta Seki in Fukazu) ni strl čvrste in zanesljive obrambe Kitajk. Japonki sta se zaman trudili, silovito napadali, bliskovito udarjali s svojim najmočnejšim orožjem »top-spinom«, toda vsakokrat so dobile

SVETOVNI PRVAKI

Moške reprezentance: KITAJSKA

Ženske reprezentance: KITAJSKA

Moški posamezno: Cuang-Ce-tung (Kit.)

Ženske posamezno: Fukazu (Jap.)

Moški pari: Cuang-Ce-tung in Hsu-Jin-seng (Kit.)

Ženski pari: Lin-Hui-čing in Ceng-Min-cin (Kit.)

Mešani pari: Kimura - Seki (Jap.)

spretno vrnjeno žogico. Končni izid je bil 3-0 v korist Kitajske, ki je s tem pretrgala premoč Japonske, ki je trajala dolgih osem let. Ceng-Min-cin je premagala Sekijevo 2-1 (21-11, 18-21 in 21-12), Li-Hui-čing je porazila Fukazujevo, vedno z 2-1 (21-16, 18-21 in 21-15) par Ceng-Min-cih - Li-Hui-čing pa Seki - Fukazu 2-0 (21-11 in 21-14).

Iz tega pregleda je razvidno, da je bila Kitajska uspešna tako pri moških (3-2-3) - 24 točk - kot pri ženskah (2-1-3) - 14 točk. Japonska je žela uspehe le z igravkami (1-2-1), ki so nabrale 12 točk, medtem ko igralci imajo samo eno drugo mesto (3 točke).

Lestvica po točkah bi bila naslednja: 1. Kitajska 44 točk; 2. Japonska 21 točk; 3. Koreja, Nemčija in Anglija z eno samo točko.

D. Tavčar

ZANIMIVOSTI S SPENTA

○ Razglasili so tudi Miss SPENT, ki je postala zastopnica Ghane E. Jacks. Volitev je pripravil list TT s sodelovanjem novinarjev.

○ Znani Zarko Dolinar trdi, da je servis bil in bo tudi ostal eden od osnovnih elementov igre. Rekel je: »Jaz sem imel sedem ali osem nevarnih servisov, a sedaj imajo evropski igralci dva ali največ tri servise«.

○ Najkrajša tekma je bila med jugoslovanskim parom Teran-Kern in predstavnikoma Malte. Trajala je samo 11 minut. Najdaljša pa je bila igra med Bolgarijo in Belgijo, ki je trajala skoraj pet ur.

○ Nekateri igralci so se vadili zelo zagrizeno in pazljivo preštevali točke. Skrivnost se je kmalu pojasnila, ker so prizadevneži (po večina ameriški igralci) igrali za denar. Tarifa za set 10 \$. Kdor se hoče naučiti, naj plača!

○ Kitajski igralci prve dni niso hoteli piti kokte. Ko so ugotovili, da kokta ni nevarna, so bile njihove torbe vedno polne stekleničk.

○ Bivši evropski prvak Alser je v Ljubljani prodajal rakete. Za prijatelje je bila cena 4.000 dinarjev, a za ostale 5.000.

○ Ameriški igralci so poklanjali nasprotnikom pred pričetkom igre lepa nalivna peresa z vgrviranim napisom: SPENT 65 - Ljubljana!

○ Zanimivo je, da nekaterih držav ne zastopajo najboljši igralci marveč tisti, ki so sami prispevali sredstva za pot. Zaradi tega je ekipa ZDA prispela brez najboljšega igralca Kleina. Vsak član ameriške ekipe je moral namreč prispevati 300 dolarjev za pot.

○ Vodja indonezijske ekipe Varakke je strasten nabiravec značk. Nabral jih je nič manj kot 47!

○ Gledavci, časnikarji in nastopajoči so zelo radi zahajali v dobro založeno okrepčevalnico. Promet je bil izreden, saj so povprečno prodali dnevno 3.000 sendvičev, 1500 hrenovk in na litre črne kave. Dnevni izkupiček milijon dinarjev dnevno.

○ Znani namiznoteniški mojster Sved Fliesberg je neutrudljivo propagiral izdelek svoje tovarne: robota Stiga. Napravil pa je zelo skromen posel, ker je prodal vsega le tri robot-aparate za trening. Prvi bo šel v Ekvador, drugi v Spanijo in tretji bo ostal v Ljubljani.

Iz tehničnih razlogov je morala tokrat odpasti rubrika »ZENA IN DOM«.

PREGLED OSVOJENIH MEDALJ

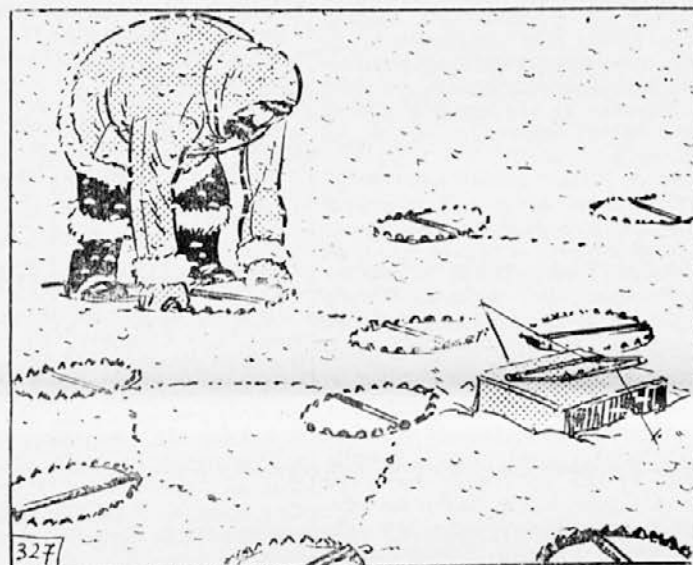
Tekmovanje	Kitajska	Japonska
	z.s-b	z.s-b
Ekipe (moški)	1-0-0	0-1-0
Ekipe (ženske)	1-0-0	0-1-0
Moški posam.	1-1-1	0-0-0
Ženske posam.	0-1-1	1-0-1
Moški pari	1-1-2	0-0-0
Ženski pari	1-0-2	0-1-0
Mešani pari	0-1-1	1-0-1
Skupno	5-4-7	2-3-2

Eno bronasto medaljo imajo:

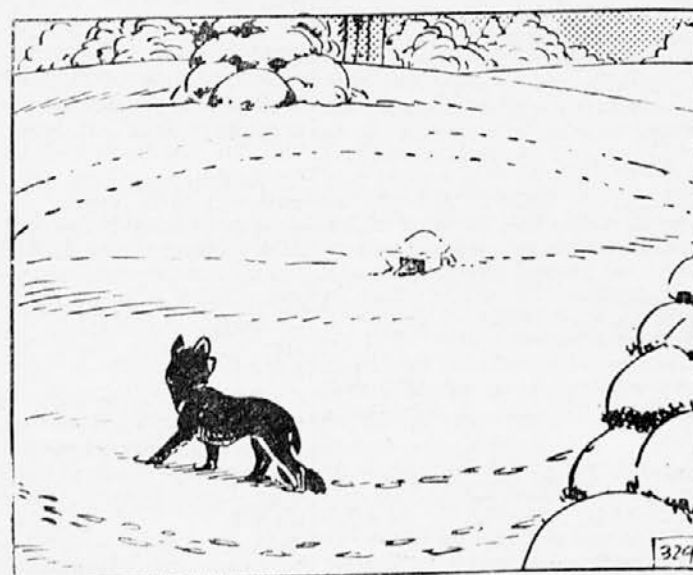
Nemčija (moški pos.), Koreja (moške ekipe) in Anglija (ženske ekipe).

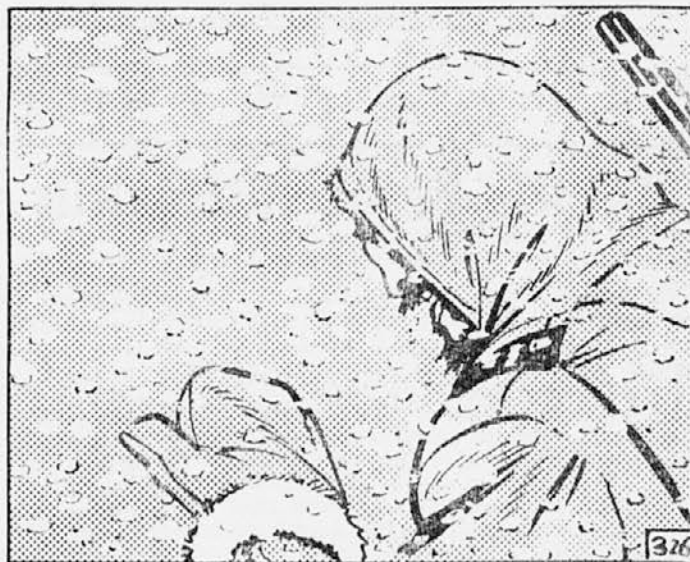
325. McTaggartu je prav srečanje z Bareejem prišepnilo novo zvijačo, novo past za Bareeja. Vse je bilo tako preprosto, da ni mogel razumeti, kako da se ni že prej domislil. Pohitel je v Lac Bain in se naslednje jutro vračal s težkim svežnjem, v katerega je bil povezal deset težkih pasti za volkove in zajčka, ki se je bil ujel v zanko.

327. Pri eni od pasti je zamenjal zastrupljeno vabo z zajcem, ki ga je bil prinesel. Potem je namestil volčje pasti. Tri je nastavil prav v bližino vabe, ostalih sedem pa je položil v širšem krogu okrog zajca. Če se bo Baree približal, se ne bo ulovil v eno samo past, temveč v dve, tri naenkrat. Zadovoljno je odšel v barako prenočevat.

329. Pol minute je previdno ovohaval zrak, čeprav je bil lačen in bi rad čimprej pojedel zajca. Kakor da bi čutil nevarnost v zraku, se dolgo ni približal nobeni od pasti. Počasi je krožil okrog njih v vedno ožjih krogih, lačno vsrkaval vonj po sveži divjačini in se skoraj že dotaknil zunanje pasti, ko se je spet ustavil.

326. Oziral se je proti nebu in se razveselil prvih snežink. Ulovil je eno na rokavico in jo zadovoljno ogledoval. Prav to si je želel! Se pred zoro bo zapadlo najmanj šest palcev svežega snega. Med potjo je skrbno izpraznil in izprožil vsako nastavljeno past. Baree ne sme najti nobene hrane razen tiste, ki ga bo čakala v gnezdu volčjih pasti.

328. To noč je zapadlo sedem palcev svežega snega. Zjutraj se je Baree navsezgodaj približal pastem. Bil je previdnejši kakor sicer, ker v svežem snegu ni mogel najti McTaggartovih sledov. Prišel je do prve pasti in opazil, da je izprožena in prazna. Prav take so bile tudi druge pasti. Okrog poldne se je približal zasedi.

330. Se trenutek morda in odšel bi, če ne bi zaslišal prav iz pasti čudnega šumenja in hrustanja. Zagledal je hermelina, bolj belega kot sveži sneg, kako požrešno trga zajčje meso. Pozabil je na nevidno nevarnost, katere se je bal v prejšnjih trenutkih. Jezno je zarenčal na hermelina in se pognal proti njemu — prav v gnezdo Mc Taggartovih pasti.